

Niemand alleen

GELOVEN IN DE BUURT
JAARVERSLAG 2021

Zolang er nog vrouwen huilen,
zal ik strijden.

Zolang er nog kinderen honger lijden,
zal ik strijden.

Zolang er nog mannen naar de gevangenis gaan,
erin en eruit, erin en eruit,
zal ik strijden.

Zolang er nog één verslaafde is, zolang er nog één
meisje verloren op straat loopt, zal ik strijden.

Zolang er nog één mens het licht
van God niet heeft gezien, zal ik strijden,
strijden tot het bittere eind.

William Booth
Londen 1912
Oprichter Leger des Heils

Niemand alleen!

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag van het programma 'Geloven in de Buurt', een unieke samenwerking tussen het Kerkgenootschap Leger des Heils en Stichting Leger des Heils Welzijns- & Gezondheidszorg, gericht op de versterking van buurten, wijken, dorpen en steden door relevante inzet van het Leger des Heils. Het jaarverslag toont een kleurrijk palet van mensen, locaties en activiteiten die hier dagelijks uitvoering aan geven. We doen het met elkaar, leiders van korpsen, buurthuis kamers en nieuwe initiatieven werken samen met vrijwilligers, leden, deelnemers en bezoekers, met andere lokale organisaties en lokale overheid om vorm en inhoud te kunnen geven aan die lokale versterking. We staan er niet alleen voor!

Dat brengt ons bij het thema van dit jaarverslag: 'Niemand alleen'. Dit thema kent verschillende dimensies. In een samenleving waarin eenzaamheid steeds heftiger naar voren komt, gelooft het Leger des Heils erin dat wij in buurten, dorpen en steden aan elkaar gegeven zijn. Wij hebben elkaar nodig, elkaar wat te bieden. Onze korpsen, buurthuis kamers en nieuwe initiatieven beogen plekken te zijn waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, nieuwe netwerken kunnen opbouwen en ervaren dat zij er niet alleen voor staan. Ook als blijkt dat er net even iets meer nodig is om iemand op weg te helpen, weten wij wegen naar de juiste ondersteuning en eventueel hulpverlening. Niemand hoeft het alleen op te lossen. We hebben elkaar!

Het Leger des Heils gelooft bovendien in God, die in Jezus Christus, naar mensen is toegekomen en nog dagelijks door Zijn Heilige Geest nabij mensen, in deze wereld, wil zijn. Vele mensen kunnen hier uit eigen ervaring over meepraten: Gods nabijheid, zelfs in de moeilijkste omstandigheden. Niemand alleen!

Eerlijk is eerlijk, we kennen ook allemaal momenten waarin de hemel van koper lijkt. Mensen kunnen zich alleen, door God en mensen verlaten voelen. Daar moeten we het met elkaar over hebben. Daar kunnen en willen we niet aan voorbijgaan! De zoektocht naar geloof en zingeving heeft daarom ook een plek op al onze locaties van 'Geloven in de Buurt'.

Als één van de grote geloofshelden uit de Bijbel, Mozes, zelf twijfelt, zegt God tegen hem: "Ik ben, die er zal zijn". Hoe mooi is dat: God is er 'gewoon' bij. Niemand alleen!

We hopen dat dit jaarverslag uitademt, dat niemand alleen hoeft te zijn, omdat er andere mensen zijn, omdat God er is. Het Leger des Heils wil daar ook in de komende jaren verder gestalte aan geven. Niemand alleen!

Met een hartelijke groet,

Richard W.E. de Vree (majoor) / voorzitter programmadirectie 'Geloven in de Buurt'
Margo Merts (envoy) / inhoud programma, programmadirecteur 'Geloven in de Buurt'
Dennis Maliepaard / programmadirecteur financiën 'Geloven in de Buurt'

Wat we zien in de samenleving

TEKST | TRIENTSJE AUKEMA

Wat we zien in de samenleving

De dynamiek van de maatschappij is ontwricht door de coronapandemie. Door deze pandemie zijn er grote sociale en economische problemen blootgelegd of ontstaan. Deze versterken de toch al aanwezige vraagstukken en kwetsbaarheden voor grote delen van onze samenleving.

De impact van alle maatregelen, de economische veerkracht, ethische vraagstukken en de veerkracht in de samenleving zijn uitdagingen waar we met elkaar voor staan.

Wat zeker is, is dat het effect van deze crisis bij sommige groepen in de samenleving groter of complexer is, bijvoorbeeld bij kwetsbare groepen of ouders en kinderen. Dit naast de problematiek die voor de pandemie aanwezig was en nu is versterkt. Denk aan kansengelijkheid, kwaliteit van leven, eenzaamheid, gebrek aan sociale cohesie en armoede.

Daardoor ervaren we het als onze opdracht de sociale basis in buurten/wijken te versterken en een rol als 'bruggenbouwer' en 'buurtbouwer' op te pakken en verbinding te maken met kwetsbare mensen die geen familie, vrienden, kennissen als steunend netwerk om zich heen hebben.

Eenzaamheid

Onderzoek wijst uit dat 47 procent van de volwassen bevolking (18 jaar en ouder) aangeeft eenzaam te zijn. Het percentage is toegenomen ten opzichte van 2012 en 2016, met name bij jongere leeftijdsgroepen. Eenzaamheid komt meer voor bij laagopgeleiden. De meeste mensen die aangeven zich eenzaam te voelen,

wonen in stedelijke regio's.

Veel factoren kunnen leiden tot gevoelens van eenzaamheid. Een verandering in het sociale leven, het verlies van sociale contacten, activiteiten of werk spelen vaak een rol. Ook gezondheidsproblemen, kenmerken van de persoonlijkheid en verwachtingen van sociale contacten kunnen bijdragen aan gevoelens van eenzaamheid. Daarnaast hebben genetische factoren een invloed. In veel gevallen wordt eenzaamheid veroorzaakt door een opeenstapeling van meerdere factoren.

Je kunt eenzaamheid onderscheiden in sociale en emotionele eenzaamheid. Van sociale eenzaamheid is sprake als iemand betekenisvolle relaties met een bredere groep mensen mist, zoals kennissen, collega's, buurtgenoten of

mensen met dezelfde belangstelling. Een intieme partnerrelatie kan sociale eenzaamheid niet opheffen. Sociale eenzaamheid is vooral toe te schrijven aan een te beperkt sociaal netwerk.

Emotionele eenzaamheid is als iemand een sterk gemis ervaart van een intieme relatie. Een emotioneel hechte band met een partner of vriend(in) hangt vooral samen met de afwezigheid van een partner. Het soort relatie dat iemand mist, bepaalt dus in hoge mate welke soort eenzaamheid iemand ervaart.

Als eenzaamheid langdurig aanhoudt, leidt het tot gezondheidsrisico's, minder meedoen in de samenleving en gevoelens van somberheid. Mensen zonder partner zijn vaker sociaal én emotioneel eenzaam. Ook geldgebrek speelt een rol. Onder mensen die moeilijk rondkomen,

voelt 17 procent zich sterk eenzaam. De digitalisering van de samenleving en het aantal alleenstaanden nemen beide toe. De verwachting is dat hierdoor een steeds grotere groep mensen in een sociaal isolement raakt.

Armoede en schulden

Ongeveer een miljoen mensen in Nederland leeft in armoede. 391.000 van hen leven al minstens vier jaar in armoede. Mensen met een bijstandsuitkering, niet-westerse migranten en alleenstaande moeders met minderjarige kinderen lopen het grootste risico op armoede.

Ruim 650 duizend huishoudens, dat staat voor meer dan een miljoen mensen, hebben problematische schulden. Hiervan krijgt zo'n 14 procent hulp van gemeenten en schuldhulporganisaties.

De gevolgen van schulden zijn niet alleen van financiële aard: ze zorgen voor stress en een slechtere gezondheid. Hierdoor wordt het voor mensen met schulden moeilijker om sociaal-maatschappelijk te participeren en bijvoorbeeld werk te vinden en te behouden.

Impact door corona

Corona heeft maatschappelijke problemen als een gebrek aan sociale cohesie en eenzaamheid sterk uitvergroot. Mensen die zich voor de coronapandemie nog redelijk staande wisten te houden, kwamen nu in nood. De behoefte aan contact en verbinding nam het afgelopen jaar toe.

Het is duidelijk dat mensen elkaar nodig hebben en op elkaar zijn aangewezen, net als dat een sterke sociale basis van belang is. Deze sociale basis wordt gecreëerd door de aanwezigheid van betrokken buurtgenoten, alerte buurtwerkers en nabije ontmoetingsplaatsen (offline en online) waar nabije solidariteit kan worden georganiseerd.

Sociale cohesie

Sociale cohesie is de mate van verbondenheid en solidariteit binnen groepen in de samenleving. Het wordt ook wel de lijm genoemd die de leden van een sociaal systeem bij elkaar houdt. Dit sociale systeem wordt meestal bekeken in de context van de buurt of wijk, maar kan ook een fami-

lie, organisatie of de maatschappij in zijn geheel zijn.

Versterking van de sociale basis is noodzakelijk voor een positieve opbouw van de samenleving. Het wijkniveau is daarbij het meest relevant waar het gaat om mobiliteitsarme groepen met een beperkte actieradius door fysieke of financiële beperkingen: de kwetsbare mensen in onze samenleving. Voor hen is de wijk de wereld waarmee ze het moeten doen.

Onderzoek (Movisie, 2021) wijst uit dat een sterke sociale cohesie voor een hogere kwaliteit van het dagelijks leven zorgt. Daarbij spelen inwoners een onmisbare rol als de oren en ogen van een wijk of buurt. Tegelijkertijd kan een wijk niet zonder een sociaal professional die weet wie hulp nodig heeft en ervoor zorgt dat diegene niet wordt vergeten.

Heb je het over sociale samenhang en groepsvorming hebt, dan heb je het automatisch over uitsluiting. Elke wijk kent wel mensen die uitgesloten worden of zichzelf uitsluiten. Dat is niet erg en hoort er zelfs bij, maar juist daarom is een sociaal werker zo belangrijk. Die vult de blinde vlek op die wellicht bij buurtbewoners bestaat.

Inzet vrijwilligers

In 2020 (CBS) gaf 44 procent aan zich minstens één keer per jaar als vrijwilliger ingezet te hebben voor een organisatie of vereniging. Dat betekent een algemene daling van het aantal vrijwilligers met ruim 5 procent ten opzichte van voorgaande jaren. Uitzondering op deze daling vormt het aantal mensen dat zich vrijwillig inzet op het gebied van sociale hulpverlening voor een levensbeschouwelijke, culturele organisatie. Dit aantal bleef gelijk.

Vrijwilligers zijn vaker te vinden onder middelbare leeftijdsgroepen dan

onder jongere en oudere leeftijdsgroepen. Vrouwen en mannen deden even vaak vrijwilligerswerk. Mensen met een hoog opleidingsniveau, een hoog huishoudinkomen en werkenden waren vaker vrijwilliger dan mensen met een lager opleidingsniveau, een laag huishoudinkomen en niet-werkenden. Sterkere verschillen zijn te zien tussen personen die zich al dan niet rekenen tot een kerkelijke gezindte. Mensen die behoren tot een kerkelijke gezindte of levensbeschouwelijke groepering zijn vaker actief als vrijwilliger dan mensen zonder denominatie. Maar ook inwoners van niet of weinig stedelijke woongemeenten waren vaker vrijwilliger dan degenen in (zeer) sterk stedelijke woongemeenten.

Ontkerkelijkheid

Het aantal Nederlanders dat zich tot een kerkelijke gezindte of levensbeschouwelijke groepering rekent, neemt al decennia af. Meer dan de helft (54 procent) van de Nederlandse bevolking van 15 jaar en ouder rekende zich in 2019 niet tot een kerkelijke gezindte of levensbeschouwelijke groepering. Een jaar eerder was dat 52 procent en in 2012 nog 46 procent. Bijna een kwart van de bevolking zei vorig jaar in God te geloven, ongeveer een derde gelooft helemaal niet in God. Dat blijkt uit onderzoek van het CBS (2020).

Toch is God voor de meerderheid van de bevolking op een of andere wijze aanwezig. Een kwart van de Nederlanders van 15 jaar en ouder gelooft zonder enige twijfel in God, terwijl ruim 40 procent niet weet of hij bestaat, hierover twijfelt of gelooft in een hogere macht. Een derde denkt dat God niet bestaat, van wie een deel zichzelf als atheïst beschouwt.

Bronnen

- <https://www.volksgezondheinzorg.info/onderwerp/eenzaamheid/cijfers-context/trend#node-trend-eezaamheid>
- Onderzoek eenzaamheid: Dykstra & Fokkema (2007); De Jong-Gierveld & van Tilburg (2010).
- Sociale cohesie: Kawachi & Berkman (2000); Dekker & Bolt (2005); Movisie (2021).
- Inzet vrijwilligers: CBS (2020).
- Ontkerkelijkheid: CBS (2020).

Een buurthuiskamer voor iedereen

TEKST | TRIENTSJE AUKEMA

Een plek waar je thuiskomt en wordt gezien. Dat zijn de buurthuis kamers van het Leger des Heils. Iedereen is welkom voor een kop koffie en een praatje. De buurthuis kamers zijn een antwoord op eenzaamheid in de samenleving, bieden zorg en ondersteuning en geven gelegenheid om onderdeel te worden van een geloofsgemeenschap.

DE BUURTHUISKAMER...

...helpt eenzaamheid voorkomen

De ervaring van de afgelopen jaren leert dat de buurthuis kamer, ook wel de 'huiskamer van de buurt' genoemd, helpt voorkomen dat mensen geïsoleerd raken en daarmee in de problemen komen. De samenleving wordt steeds meer 'ieder voor zich'. Met de inzet van buurthuis kamers wil het Leger des Heils daarin verandering brengen. Sommige buurthuis kamers zijn integraal onderdeel van een geloofsgemeenschap (korps) van het Leger des Heils en inspanning. In andere, op zichzelf staande buurthuis kamers is er naast de sociaal-maatschappelijke activiteiten ook aandacht en ruimte voor geloof en zingeving. Soms ontwikkelt zich in zo'n buurthuis kamer een eigen geloofsgemeenschap.

...gaat de wijk in

'Doen wat we geloven' houdt niet op bij de locatie. De medewerkers van Geloven in de Buurt zijn er voor alle mensen in de wijk; er is nog zoveel meer eenzaamheid en er zijn veel mensen met andere problemen. Dat is de reden dat de vrijwilligers ook de wijk ingaan.

...zorgt voor invulling van de dag

Ruim 500 bezoekers van buurthuis kamers deden mee aan een onderzoek (november 2021). Gemiddeld geven zij de locaties een negen als rapportcijfer. Uit het onderzoek blijkt dat de buurthuis kamers van Geloven in de Buurt zowel mannen als vrouwen bereiken uit alle leeftijdsgroepen. Bijna driekwart van de deelnemende bezoekers gaat alleen door het leven (ongehuwd, gescheiden of weduwe/weduwenaar). Velen

van hen vinden bij de buurthuis kamers een welkome invulling van de dag. Soms kan de buurthuis kamer een opstap naar (betaald) werk betekenen.

Het overgrote deel van de bezoekers (85 procent) komt minstens één keer per week naar de huiskamer; 60 procent komt zelfs meerdere keren per week. Zij bezoeken de locaties al langere tijd, 75 procent bezoekt de huiskamer langer dan een jaar. Een vijfde van de bezoekers leerde de locatie het afgelopen jaar kennen. De instromers zijn gemiddeld tussen de 51 en 70 jaar oud.

...draagt bij aan geluksgevoel

Bezoekers van buurthuis kamers voelen zich positiever (50 procent) en gelukkiger (41 procent) en hebben meer het gevoel erbij te horen (45 procent). Ook zijn hun bestaan-

de contacten verbeterd. Ruim 70 procent van de mensen maakt nieuwe contacten, 48 procent gaat vaker de deur uit en 37 procent neemt vaker deel aan andere activiteiten. Het eerder vragen om hulp en het gemakkelijker benaderen van mensen versterkt de maatschappelijke participatie van de buurtbewoners en kan een goede opmaat zijn voor mensen om zich staande te houden in een vaak ingewikkelde wereld.

...wil sociale cohesie bevorderen

Aan mensen die in dezelfde buurt of wijk wonen van een buurthuis kamer of op loop-fietsafstand hiervan legden we stellingen voor over de sociale cohesie die zij ervaren. Uit de reacties blijkt dat mensen, ondanks dat zij elkaar kennen, de omgang met elkaar acceptabel tot goed vinden en zij de buurt als (redelijk) gezellig typeren, dit het 'thuisgevoel' en de onderlinge contacten niet als vanzelfsprekend positief beïnvloedt.

Sociale cohesie gaat om zaken als sociale steun, wederkerigheid, wederzijds respect en verbondenheid binnen en tussen groepen. In een individualistische maatschappij als de onze blijven dergelijke onderwerpen vaak onderbelicht. Daar willen we met onze buurthuis kamers verandering in brengen, onder andere door aandacht voor geloof en zingeving.

Vangnet én vindplaats

De buurthuis kamer kenmerkt zich door de inzet van vrijwilligers die activiteiten initiëren en coördineren, maar ook door de vele bezoekers: buurtgenoten die vrijwillig activiteiten oppakken. Naar elkaar omkijken wordt steeds belangrijker en dat is wat er in de buurthuis kamer gebeurt. De kracht van de buurt om verbinding en ontmoeting te realiseren in de samenleving, stimuleren we. In de buurt-

huiskamer van Geloven in de Buurt worden mensen gezien, ze voelen zich op hun plek. We zijn zowel vangnet als vindplaats, mede dankzij de vele vrijwilligers en betrokkenen die zich inzetten voor de ander die ons nodig heeft. Dit vindt plaats in de volle breedte van de samenleving, maar altijd vanuit de context presentie, ontmoeting en (h)erkenning van de ander.

Creatieve inzet

Uit het bezoekers-ervaringsonderzoek komt naar voren dat buurtbewoners die de huiskamer bezoeken, kampen met eenzaamheid. Bijna de helft van de bezoekers ervaart emotionele eenzaamheid; 40 procent ervaart sociale eenzaamheid, een gezond netwerk ontbreekt.

Ondanks of misschien juist door corona werd de kracht van het Leger des Heils zichtbaar door de creatieve inzet vanuit het adagium 'Ga en Doe'. Een paar voorbeelden: door coronamaatregelen waren er geen maaltijden in de buurthuis kamer, de locatie bood afhaal en bezorging; samenkomen kon niet in een grote groep, we organiseerden kleine groepjes op afspraak; niet binnen dan buiten. Het Leger des Heils wil er met de buurthuis kamers altijd zijn voor mensen die ons nodig hebben.

Het Leger des Heils ziet dat maatschappelijke uitsluiting en eenzaamheid toenemen, traditionele verbanden wegvallen, zorg voor sociaal zwakkeren verschaalt en mensen zoeken naar nieuwe vormen van verbondenheid. Om hiervoor soelaas te bieden zijn Kerkgenootschap Leger des Heils en Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg een samenwerking aangegaan in het programma 'Geloven in de Buurt'. Geloven in de Buurt werkt vanuit buurtlocaties en kent twee programmalijnen: Buurtwerk & Geloof en zingeving

Beide Leger des Heils-rechtspersonen hebben per 1 januari 2020 hun activiteiten van deze twee programmalijnen ingebracht in het samenwerkingsverband. Geloven in de Buurt wordt onder verantwoordelijkheid van een driehoofdige directie (ondersteund door een stafafdeling), regionaal door regio-officieren aangestuurd).

Verhaal uit de buurthuis kamer

Een vaste bezoeker krijgt te horen dat een familielid terminaal ziek is en niet lang meer te leven heeft. Na het horen van het slechte nieuws komt hij direct naar de buurthuis kamer om dit te delen met de mensen die hij hier leerde kennen. Zoals hij zelf aangeeft, wil hij dit verhaal graag eerst kwijt in de buurthuis kamer, voor hij er anderen uit zijn omgeving over spreekt. Hoewel dit een pijnlijk voorbeeld is, zijn we blij dat we deze buurtbewoner een vertrouwde en veilige plek mogen bieden waar hij zijn verhaal kwijt kan.

Bij het Leger telt ieder mens

Henkjan en Jeanet Bosch werden eind 2021 geïnterviewd door het Noordhollands Dagblad over hun werk in het korps en de buurthuiskamer.

TEKST/BEELD | HELEEN VINK

“Wat ik nou mooi vind, en dat haakt aan bij de kerstgedachte, is de mens zien. Wij zien God in alle mensen waarmee wij te maken krijgen. Onze manier van geloven is uitreiken naar de mensen om ons heen. Om die liefde en warmte te bieden die wij ervaren in onze relatie met God,” getuigt Henkjan.

Henkjan (62) en Jeanet Bosch (61) - getrouwd en beiden korpsofficier van het Leger des Heils - runnen sinds drieënhalve jaar het korps en samen met coördinator Rev de buurthuiskamer van het leger aan de Vismarkt in Den Helder.

Met een pas gebeurd verhaal illustreert Henkjan het belang van elkaar zien. “We zaten in de auto en op een zebrastraat stapte een man over. Het verdriet spatte eraf, zo liep hij met zijn ziel onder zijn arm. Het raakte ons. Bij het parkeren kwam hij aanlopen en we vroegen, ‘Joh wat is er? Je ziet er verdrietig uit’. Hij had net gehoord dat het met zijn broer niet goed ging. We nodigden hem uit voor koffie en even samenzijn. Evengoed deelden we een fantastisch moment, hij was gezien en gehoord. Waardevol als we voor een ogenblik even God of een engel voor iemand kunnen zijn. Het zit niet in iets groots, maar gewoon in het aansluiten bij mensen.”

Ontvredeheid

Al jaren runnen ze samen een optiek- en audicienbedrijf in Kampen als bij beiden een gevoel van onvrede groeit; ze willen meer met hun leven. “Er was al een draadje met de buurthuiskamer van het Leger des Heils in Emmeloord”, legt Jeanet uit. “We zeiden steeds tegen elkaar, ‘als we met pensioen zijn, gaan we heerlijk van alles doen voor het Leger.’” Maar in 2017 verandert alles. “We zagen een filmpje van twee collega’s die uit

een heel ander leven kwamen en nu officier zijn. Omdat je tot zo’n 45 jaar kunt instromen in het leger, dachten we daarvoor te oud te zijn. Maar de korpsofficier in Kampen zei ‘die mogelijkheid is er zeker.’”

In mei 2017 volgden ze hun roeping en doorlopen versnelde het instromingstraject. “Op vrijdagmiddag tekenden we voor de verkoop van ons winkelpand, op zondag werden we bevorderd tot officier en twee weken later werden we tot onze blijde verrassing hier aangesteld. Al waren onze twee zoons en pleegdochter eerst niet blij met onze keuzes, nu zeggen ze: ‘We zien dat jullie opbloeien’. Hun eerste schrik is veranderd in trots.”

De gezellige met lange tafels en grote zithoek ingerichte huiskamer is door een foto-vouwwand gescheiden van de ruimte waar iedere zondagmorgen een dienst wordt gehouden. De inloop is van dinsdag tot en met zaterdag met doordeweeks gezamenlijke maaltijden en allerlei activiteiten zoals een creacafé.

Nieuwe kansen

Bij het Leger geldt dat ieder mens telt en altijd welkom is. Ook al gaat iemand, zelfs misschien meerdere keren, de mist in. Er zijn altijd nieuwe kansen. “Wij zijn nu van deze kant het Leger ingekomen”, is Henk-Jan beschouwend. “Dat had ook van de andere kant kunnen zijn. Dan hoop je toch ook op een kopje koffie? Het is maar net hoe je door het leven rolt. Het kan verkeren.”

In de afgelopen jaren heeft het echtpaar niet stilgezeten. In een naastgelegen pand hebben ze een bijbehorende kledingwinkel gevestigd. Deze is open van maandag tot en met vrijdag en wordt helemaal door vrijwilligers gedraaid. Daarnaast hebben ze hard gewerkt aan een groot netwerk van onder meer kerken en Odd

Fellows. “Zij steunen ons en daardoor ook de mensen, waar wij wel mee in aanraking komen en zij niet.”

Een tweede warme anekdote volgt. “Toen door corona onze keuken te klein bleek om afstand te kunnen houden, bood de marine uitkomst door maandenlang onze maaltijden te verzorgen. Op geheel vanzelfsprekende wijze doen ze dat ook nu weer. We hebben er duizend uitgedeeld. Heerlijke maaltijden met zalige toetjes. Mensen voelen zich super verwend”, lacht Jeanet.

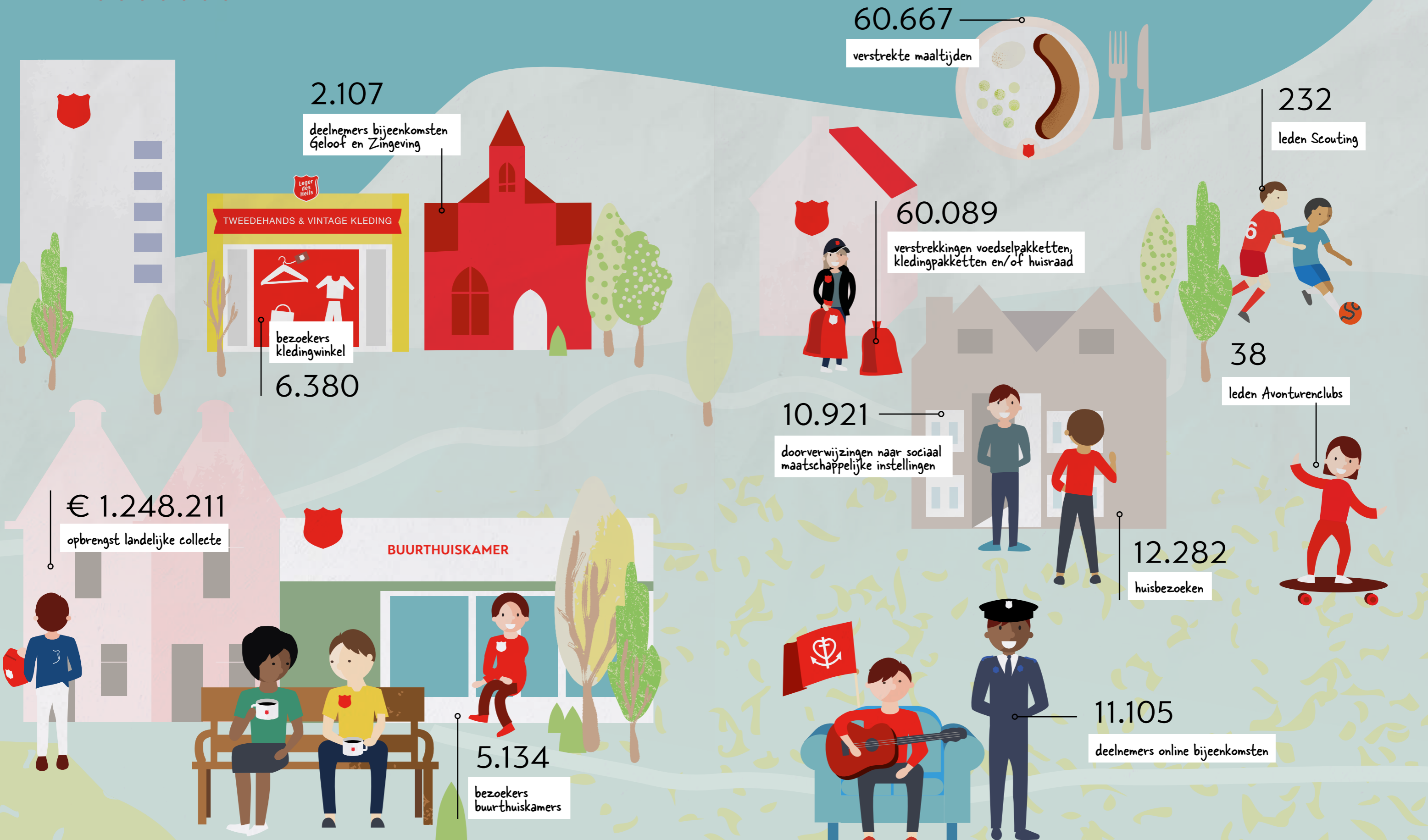
“En als iemand niet kan komen, dan brengen we de maaltijd thuis. Dan merk je hoe belangrijk ook dat is.”

Soepfiets

Dan is er nog de soepfiets, die ze zelf verschrikkelijk leuk vinden. Een keer in de week op donderdagavond gaan twee, drie man - ook jonge meiden zijn erbij gekomen - op pad. “We krijgen de soep van slager Konijn, nou dan heb je wel een maaltijd”, geniet Jeanet bij de gedachte. “Koffie en thee nemen we ook mee.” De route gaat langs bekende hangplekken en vaste adressen waar ze ook even achter de voordeur komen en voorbijgangers worden aangesproken.

Ook Henkjan is enthousiast over de soepfiets. “Hoe slechter het weer, hoe mooier de contacten. Dan sta je daar druipend op de stoep en de deur gaat een klein beetje open, ‘Ach jongen, door dit weer, kom gauw binnen.’”

Onze impact in de buurt

Onze impact in de buurt

Mensen

In 2021 zijn wekelijks 24.644 (2020:24.736) mensen, voor het eerst of opnieuw, in aanraking gekomen met het Leger des Heils door de activiteiten van het programma 'Geloven in de Buurt'.

Corona

De uitbraak van corona (Covid-19) in 2020 heeft zich in 2021 sterk laten gelden bij de (On) mogelijkheden die we zagen bij de uitvoering van activiteiten.

Alle locaties hebben ondersteuning gekregen om de overheidsrichtlijnen te kunnen uitvoeren waarbij het waarborgen van de gezondheid van onze bezoekers, vrijwilligers en medewerkers voorop stond.

Ten aanzien van de financiële gevolgen zijn vermijdbare uitgaven uitgesteld door een selectieve vacature-, investerings- en uitgavenstop. Anderzijds kwam er een mogelijkheid voor de locaties om een beroep te doen op ondersteuning vanuit de overheid door de zogenoemde Blokhuisgelden.

Ook in 2021 is ingezet contact te houden met alle (vaste) bezoekers tijdens de periodes dat de maatregelen en/of besmettingen ervoor zorgden dat de locaties (gedeeltelijk) gesloten moesten worden. Met direct betrokkenen werd contact gehouden via telefoon, app of e-mail. Daarnaast daar waar nodig was, werd aanvullende hulp op maat aangeboden, zoals het bezorgen van maaltijden en boodschappen bij de meest kwetsbaren. Uiteraard mede afhankelijk van de beschikbare vrijwilligers.

Vanuit de gedachte: 'Wat voor de één een open deur is, kan voor de ander juist een eyeopener zijn', werd het licht van Jezus Christus ontvangen, gedeeld en verspreid en behielden we onze relevantie in een onzekere samenleving.

Buurtwerk

De buurthuis kamers zijn voor zover mogelijk, opengebleven. Bij een lokale uitbraak was er soms sprake van overmacht en was de locatie gesloten. Er is lange tijd gewerkt onder strikte voorwaarden als voldoende ruimte en ventilatie met tijdsloten. Desondanks zijn er in 2021 totaal 171.927 mensen 3820 per week, in onze buurthuis kamers geweest. (2020 per week 4022)

De coronapandemie heeft in 2021 sterk beperkende invloed gehad op de openingstijden van de winkels. Totaal moesten zijn 12 weken dicht, waren er 8 weken waarbij er zeer strenge beperkende maatregelen werden opgelegd en 4 weken met

beperkende maatregelen. Desondanks zijn in de perioden dat dit was toegestaan, 178.658 mensen onze tweedehands kledingwinkels dat zijn 6380 bezoekers per week. (2020:6470)

In 2021 zijn 60.667 (2020:65387) maaltijden verstrekt in en vanuit de buurthuis kamers.

Verder werden 60.089 (2020:57.563) verstrekkingen in de vorm van voedselpakketten, kledingpakketten en huisraad gedaan.

Ook werd, na een intakegesprek, 13.977 (2020:6.222) keer iemand doorverwezen naar een relevante sociaal maatschappelijke instelling en/of schuldhulpverlening.

De Leger des Heils Scouting telde 2021 232 (2020:232) leden en de Leger des Heils Avonturenclubs verbonden aan enkele buurthuis kamers 38 (2020:48) leden.

Geloof en zingeving

Evenals andere kerkelijke organisaties ontkomt ook het Kerkgenootschap Leger des Heils niet aan de effecten van ontkerkelijking.

Eind 2021 zijn er 4.405 (2020:4.722) mensen lid van Kerkgenootschap Leger des Heils als waarvan 3.016 (2020:3.224) heilssoldaat, 1.079 (2020:1.14) adherent of 310 (2019: 355) jongsoldaat.

De zondagse samenkomsten konden in 2021 voor de helft van dit jaar niet live plaatsvinden. In de weken dat samenkomsten door de overheid werd toegestaan werden deze door totaal 78.486 mensen bezocht, dat is gemiddeld per samenkomst 3018 bezoekers. (2020:2.883). Daarnaast zijn de online-bijeenkomsten door totaal 31.983 mensen gevolgd (2020:10.580).

Er zijn in 2021 12.282 (236 per week) huisbezoeken gedaan, dit waren in 2020 13.679 (263 per week).

Medewerkers en vrijwilligers

In het programma Geloven in de Buurt werkten in 2021 189 (2020:188) medewerkers en Leger des Heilsofficieren (145 fulltime arbeidsplaatsen).

Giften en overige baten

Aan kerkelijke bijdragen werd in 2021 € 1.196.000 (2020: € 1.243.000) ontvangen. De jaarlijkse landelijke huis-aan-huiscollecte bracht in 2021 een bedrag van 1.248.211,52 euro op (2020: € 935.000). Dit bedrag is bijeengebracht door de inzet van 8.558 (2020:6000) collecterende vrijwilligers.

189
MEDEWERKERS
EN OFFICIEREN

3.016
HEILSSOLDATEN

1.079
ADHERENTLEDEN

310
JONGSOLDATEN

Daarnaast hebben we van de Nationale PostcodeLoterij voor 2020-2022 €1.500.000,- gekregen om onze buurthuis kamers uit te kunnen breiden.

Stichting Specsavers Steunt schonk het buurtwerk van het Leger des Heils evenals in 2020 ook dit jaar € 200.000.

Exploitatie

De exploitatie-omvang van alle activiteiten van het programma Geloven in de Buurt bedroeg in 2021 17,9 (2020:16,6) miljoen. De omvang van het buurtwerk was 12,4 (2020:11,1) miljoen en die van de activiteiten van geloof en zingeving evenals in 2020, 5,5 miljoen.

SCOUTING

In 2021 zijn we erin geslaagd om de activiteiten zoveel mogelijk door te laten gaan. Voor een deel is dit online geweest en met name voor de jongere speltakken (<12 jaar) is het voor het grootste gedeelte gewoon doorgegaan.

Wel hebben we met pijn in ons hart moeten besluiten het grootste jubileumkamp 2nd-Motondo uit te stellen naar 2025 of 2026 omdat de situatie rondom corona nog zo onzeker was dat het op dat moment niet verantwoord was om hier mee door te gaan.

SOCIALE VAKANTIE

Ondanks de pandemie en alle maatregelen is het Leger des Heils erin geslaagd om 346 mensen met een smalle beurs een vakantie aan te bieden. Dit waren er in 2020: 410.

Totaal zijn er vier vakantieperiodes voor volwassenen en één vrouwenweek gehouden, daarnaast vier vakanties voor gezinnen en één kindervakantie en één tiernervakantie. Mede door de inzet van 51 vrijwilligers.

Deze vakanties worden in samenwerking met Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg door vrijwilligers van het kerkgenootschap georganiseerd in 50|50 Hotel 'Belmont' in Lunteren.

Het Leger des Heils organiseert deze vakanties al vanuit een ver verleden. In de begin jaren in tenten, later ook in gebouwen met slaapzalen, echte bedden en een eetzaal. Reeds lang (1994?) worden deze vakanties aangeboden in ons 50|50 hotel Belmont in Lunteren (Ede) en de kinder- en tiernervakantie op het scoutingterrein nabij het hotel.

De vakantieperiodes betekenen veel voor de gasten die aan deze vakanties deelnemen. Jong en oud genieten van een week verblijven in een echt hotel. En dat is voor de meeste van hen niet jaarlijks weggelegd. Met enige regelmaat komen er gasten die voor het eerst in hun leven in een hotel verblijven en volledig verzorgd worden. De rust en ruimte en even geen zorgen aan je hoofd vormen de belangrijkste ingrediënten tijdens de weken. Als gezin of echtpaar dingen samendoen en genieten. Dat is niet voor iedereen vanzelfsprekend.

Ik wil iedereen bedanken voor al hun inzet want ik heb gezien dat ze het met "LIEFDE" hebben gedaan!

Een veilige plek voor alle mensen

TEKST | WILFRED HERMANS BEELD | NIENKE VAN DENDEREN

Sinds een jaar bouwt Martin Brand als korpsofficier in Harderwijk aan een leger. Een manschap dat eenzaamheid en gebrokenheid tegengaat, maar vooral strijdt vóór salvation, herstel. Martin is klaar met kerkje spelen, dus pakt hij het op een vernieuwende manier aan. “Ik zeg vaak eerst ja. Daarna kijk ik wel hoe we het gaan regelen.”

Middenin de groene wijk Slingerbos zit Martin Brand (41) in de zon voor het korpsgebouw. Een jaar geleden bestond dit korps nog maar uit twaalf senioren en een jongedame, inmiddels groeit de beweging, zoals Martin het graag noemt, en zijn tientallen nieuwe mensen toegevoegd aan de familie. Het geheim achter de groei kent hij niet, maar wat zeker helpt, is de ‘ja-houding’ van Martin, zoals hij het zelf noemt. “Ik zeg vaak eerst ja, en daarna kijk ik wel hoe we het kunnen regelen. Meestal komt dat goed. Ik geloof sterk in lokaal leiderschap en eigen verantwoordelijkheid van onze vrijwilligers. Mijn taak is mensen op de juiste plek zoveel mogelijk ruimte geven.”

Een veilige plek voor alle mensen

Martin heeft deze pioniersplek ‘Zin in Harderwijk’ gedoopt en springt in op de behoefte aan familie die hij om zich heen proeft. “Het Leger des Heils heeft het imago er vooral voor kwetsbare mensen te zijn, maar van de oprichters William en Catherine Booth zocht Catherine juist ook de mensen op die het ogenschijnlijk voor elkaar hadden. Dus organiseren wij – naast bingo’s, maaltijden, inloop- en knutselmomenten – ook een Broedplaats voor Vrije Vogels, met avonden waar-

op we bijvoorbeeld een interessant boek of inspirerende filosoof bespreken. Al onze mensen ontmoeten elkaar op het maandelijkse Familiefeest dat we in het nieuwe seizoen willen starten. Alle mensen die zich bij ons

‘Kerken zijn er al genoeg: ik wil een leger vormen.’

aansluiten zetten zich in voor de gezamenlijke missie. We horen bij elkaar, als een Leger.”

Daar zou zomaar ‘Het kleine café aan de haven’ gezongen kunnen worden, want Martin haalt veel inspiratie uit dit kroegenlied. ‘Daar in dat kleine café aan de haven zijn de mensen gelijk en tevree, daar telt je geld of wie je bent niet meer mee.’ Dát is de roeping van het Leger des Heils, denk ik. Dat we zó inclusief zijn dat we het niet eens beseffen. Geen foto op Facebook met ‘Hier is Truus met één tand, ze leeft van een uitkering, maar wat mooi dat ook zij zich bij ons thuis voelt’. Bwah! Dat is niet inclusief, maar promotioneel. Wij zijn een veilige plek voor alle mensen. Punt.”

Overstap naar het Leger des Heils

Martin was jarenlang vooral actief als gospelzanger, totdat hij eind 2018 de overstap maakte naar het Leger des Heils. Dat begon eerder dat jaar met een onrustig gevoel, alsof er verandering op komst was. Hij schreef die gevoelens op. Zinnen als: Ik wil omgaan met mensen uit alle lagen van de samenleving. En: Gods bestemming delen met mensen die daar niet meer in durven geloven. “Zonder het te weten schreef ik over het Leger des Heils. Niet lullen maar poetsen, herstel van menselijke waardigheid. Het raakt me heel diep als ik merk dat mensen zich ‘onwaardig’ voelen door hun levenservaring. Ik denk dat we daar moeten zijn als Leger des Heils.”

Realistisch en idealistisch

Martin is klaar met kerkje spelen, zegt hij. “William Booth zei: ‘Kerken zijn er al genoeg, ik wil een leger vormen’. Dat wil ik hier ook doen. Samen strijden! Voor salvation, dus herstel, en tegen eenzaamheid en gebrokenheid. Ik geloof heilig in twee kenmerken van het Leger des Heils: realistisch en idealistisch. We zijn realistisch over de shit, dus als iemand mij wanhopig vertelt dat ‘ie z’n kind slaat, dan wil ik dat hij weet dat ik

enerzijds schrik omdat het een serieus probleem is – realistisch – maar dat ik hem anderzijds niet afwijs als persoon. We zijn idealistisch in de zin van: samen pakken we dit probleem aan. Er is altijd een weg omhoog.”

Zin in Harderwijk: laagdrempelig en trots

Aan de ene kant is ‘Zin in Harderwijk’ laagdrempelig en is iedereen welkom, aan de andere kant wil Martin voor het team de lat hoog leggen. “Ik wil het gevoel overbrengen dat je als ‘lid’ onderdeel gaat uitmaken van een speciale groep met een uitgesproken missie; dat je dus moet trainen om bij het Leger te komen en te dienen, én dat het fantastisch is. Ik

wil een gezonde soort trots aanwakkeren, dus als iemand zich aansluit, maken we daar een feestje van, het is niet zomaar iets.” Een Bijbeltekst die de ‘legeraanvoerder’ momenteel inspireert bij zijn werk, is Efeziërs 2 vers 10: Want hij heeft ons gemaakt tot wat wij nu zijn: in Christus Jezus geschapen om de weg te gaan van de goede daden die God heeft voorbereid. Martin begint ervan te stralen. “Zo mooi: Hij heeft ons geroepen uit de wereld – een beetje old school Leger des Heils, ergens een tikje wereldvreemd misschien... – maar wél gemaakt om midden in die wereld een weg te gaan van goede daden die Hij heeft voorbereid. Wat dat precies is, blijft altijd zoeken.”

Van familie naar collega

“Het komt op je pad, bijvoorbeeld toen ik God en mijn leidinggevende vroeg om een coördinator met oog voor detail – daar ben ik niet goed in. Kort daarop lag er een kaartje op de deurmat van Anneke. Ze heette me, met haar gezin, welkom in de buurt en gaf aan dat ze graag iets wilde betekenen. Later kreeg ik van verschillende kanten de tip om ene Anneke te vragen om te helpen – de dame van het kaartje dus! We zijn gaan koffiedrinken, ze werd met haar gezin deel van onze geloofs familie. Anneke is onze coördinator geworden en zelfs collega binnen het Leger des Heils, zo kan het gaan!”

3 interviews

HUUB STIJVERS, JAN KRUIDHOF, ELLEN STEENBERGEN,

TEKST | WILFRED HERMANS

HUUB STIJVERS, UTRECHT OVERVECHT:

‘Iemand kwam bij ons als schoonmaker, inmiddels noemt hij ons familie.’

“In alles wat we in Overvecht doen, proberen we op enigerlei wijze altijd iets van het Woord, van Jezus, te laten doorschijnen. En dat op een manier die niemand afstoot, zodat het aanvaardbaar en laagdrempelig is. We organiseren bijvoorbeeld een Amazing Diner. Daar zingen we populaire liedjes van bijvoorbeeld Frans Bauer of Vader Abraham, maar ook Opwekkingsliederen. Op de place-mats staan de liedteksten. Ik hang een gitaar om m'n nek en praat de boel tussen de gerechten door aan elkaar. Wat bij ons in ieder geval niet werkt, is op een groentekistje staan en zonde, hel en verdoemenis proclameren. De tekst uit Mattheus 25 vers 35, *Ik was hongerig en jij gaf mij te eten*, is de drijfveer in alles wat ik doe. Daarnaast is het Leger des Heils-theologie in optima forma, om in directe lijn met wat Jezus van ons vraagt bezig te zijn.”

Eenzaamheid

“In Overvecht worstelen bewoners met eenzaamheid, maar ook met pijn en verdriet vanwege een moeilijk verleden. We hopen soelaas te kunnen bieden zodat ze uit hun negatieve gedachten kunnen ontsnappen. Ook werken we samen met instanties en groepen die in ons gebouw onderdak vinden. Dus je komt binnen voor een afspraak met het buurtteam of de schuldhulpverlening, en ondertussen zie je wat onze buurtthuiskamer

te bieden heeft. Daarnaast nodigen we bezoekers actief uit voor koffie en een gesprek. En onze buurttuin ligt aan een plein, dus daar ontstaan de gesprekken vanzelf.”

De mooiste gesprekken

“We trekken geregeld het winkelcentrum in, of fietsen de wijk door, meestal met koffie en thee. Soms levert zo'n tochtje niks op, andere keren ontstaan de mooiste gesprekken. Bij meerdere bezoekers zie ik een enorme groei. Sommigen hebben al interesse getoond in de bijeenkomsten van ons

korps; anderen zeggen dat ze zich gezien voelen, ze zijn blij met de verantwoordelijkheden die wij hen geven. Het geeft energie om te zien hoe mensen vanuit hun gebrokenheid steeds meer heel worden. Iemand kwam vanuit 50/50 als deelnemer bij ons terecht, aanvankelijk alleen om schoon te maken. Daar kwamen steeds meer taken en verantwoordelijkheden bij. Hij bleek daar prima mee uit de voeten te kunnen, inmiddels kunnen we 'm gerust conciërge noemen. Bij ons voelt 'ie zich helemaal thuis, hij noemt ons zelfs z'n nieuwe familie.”

JAN KRUIDHOF, PIONIER EN VOORGANGER IN LEIDEN:

‘We proberen in contact te komen met groepen die buiten de boot dreigen te vallen.’

“Ik ben nu een jaar als pionier en voorganger in de binnenstad van Leiden bezig, waar mijn vrouw en ik al dertig jaar ons geloof proberen handen en voeten te geven in de stad. Wat dat betreft spreekt de missie van het Leger des Heils – doen wat we geloven – ons erg aan. Prachtig dat we nu daadwerkelijk in deze beweging aan het werk mogen zijn!”

Thuiskomen

“In dit kennismakingsjaar probeer ik alle betrokkenen thuis te bezoeken en goede relaties op te bouwen. Het is mooi om te zien wat God in dit eerste jaar al aan het doen is, al zien we daar maar kleine stukjes van. Meerdere nieuwe vrijwilligers zeggen dat het voelt als thuiskomen als ze bij onze koffie-uurtjes, in de kledingwinkel of onze samenkomsten binnenstappen. Een vrijwilliger die met pensioen is, werkt bij ons in het modecafé. Zij helpt studenten die hun eigen broek willen naaien, maar werkt net zo hard mee aan ons kinderprogramma. Ontzettend leuk! We zijn talentgericht bezig, in plaats van taakgericht. Er is ruimte om te experimenteren, te kijken of iets bij je past. En op steeds meer vlakken werken we samen met andere partijen. Zo is er een studentenvereniging die voor ons een maaltijd regelt en studenten levert om die avond verder met ons te organiseren.”

Troost, bemoediging en inspiratie

“We zitten in de binnenstad van Leiden. In onze inloophuiskamer en tijdens de samenkomsten ontmoeten we allerlei soorten mensen, van studenten tot gezinnen. Laatst zijn we met zestien kinderen uit de wijk De Goede Bakker bak- en ontdekserie begonnen, een parabel met een prentenboek en een werkboek, waardoor kinderen, naast heerlijk bezig zijn, de betekenis van Kerst en Pasen gaan begrijpen. Onze inloophuiskamer heet ‘Kom Erbij’. We volgen de metafoer van de bij; onze activiteiten hebben we op-

geschreven in de verschillende vakjes van een getekende honingraat aan de muur. En je kunt bij ons honing krijgen; in de Bijbel is honing een beeld voor Gods woord, dus met onze honing krijg je troost, bemoediging en inspiratie mee naar huis.”

Onderlinge eenheid

We proberen ook in contact te komen met groepen die buiten de boot dreigen te vallen, zoals eenzame ouderen, én jongeren. Sommigen zitten gevoelsmatig de hele dag opgesloten, wat de coronacrisis alleen maar heeft

verergerd. Ze zijn blij dat ze bij ons wat afleiding vinden. Verder willen we binnenkort een fietskar aanschaffen om met koffie, thee en een luisterend oor de stad in te trekken om zo mensen te bereiken die niet naar ons toe komen.

In mijn werk neem ik Johannes 17 vers 21 mee, waarin Jezus het belang van onderlinge eenheid benadrukt. ‘Dan zal de wereld weten Wie U bent’, zegt Hij tegen Zijn Vader. Eenheid, ook in een korps, begint bij jezelf, bij het liefhebben van de ander. Met lek en gebrek.”

Ellen Steenbergen, kadet en stagiair in korps Leeuwarden:

'Ik wil mensen laten meedelen in de rust en zekerheid die ik zelf in God gevonden heb.'

"Al vrij jong wist ik: God wil iets met mijn leven en daar zal ik iets voor moeten opgeven. Zwartwit gezegd: alleen in de kerk zitten is genoeg. Ik werd jongsoldaat, korpskadet en op 17-jarige leeftijd heilssoldaat. Als jonge twintiger ging ik voor het officierschap, maar tijdens de opleiding raakte ik burn-out. Niettemin bleef de roepstem klinken. In de twee jaar dat ik binnen het Leger des Heils missionair werker was, werd het verlangen om officier te worden opnieuw aangewakkerd en bevestigd, waardoor ik wist: dit wordt mijn plek."

Mensen naar God leiden

"Momenteel volg ik het eerste jaar van de tweejarige opleiding tot officier. Best spannend, als officier geef je toch een aantal zekerheden op; ik weet niet naar welk deel in Nederland ik straks word uitgezonden, in wat voor huis ik kom te wonen, kortom, mijn weg is niet meer helemaal uitgestippeld. Ondanks de onzekerheid vertrouw ik erop dat het goedkomt. Voor mij is het officierschap een kwestie van Gods roepstem beantwoorden.

Het klinkt misschien wat vroom, maar mijn missie is om mensen naar God te leiden; mensen mee laten delen in de rust en zekerheid die ik zelf in God gevonden heb. Het officierschap is daar een middel voor. Op dit moment probeer ik die missie ook al uit te leven, tijdens mijn stage bij het korps Leeuwarden. Dat kan tijdens een simpel koffiesprekje in onze huiskamer, maar ik breng ook pastorale bezoeken bij mensen thuis."

Aansluiten bij maatschappij

"Ik denk dat de uitdaging voor het Leger des Heils in de toekomst is om het geloof bij alle activiteiten te blijven betrekken. Ik krijg weleens de indruk dat het geloof – als het aan onze samenleving ligt – steeds meer achter de voordeur moet verdwijnen. 'Prima dat jij gelooft, maar val mij er niet mee lastig'. De kunst is om, net zoals William Booth deed, manieren te vinden om het evangelie te delen die aansluiten bij onze maatschappij.

Er zijn veel Bijbelteksten die ik voor mijn werk heel waardevol vind. Bijvoorbeeld Jesaja 43 vers 4: *Jij bent zo kostbaar in mijn ogen, zo waardevol, en ik houd zo veel van je dat ik de mensheid geef in ruil voor jou, ja alle volken om jou te behouden.*

Maar ook vers 1: *Wees niet bang, want ik heb u vrijgekocht, ik heb u bij uw naam geroepen, u bent van Mij. Als u door diepe wateren moet, zal ik bij u zijn. Als u rivieren moet oversteken, zult u niet verdrinken!*

Die teksten spreken me aan omdat ik me door God geroepen voel, maar ook weet dat God bij me is – ook als ik eens het idee mocht krijgen dat ik spreekwoordelijk verdrink. Hij zorgt voor vaste grond onder mijn voeten."

Online tv-programma PiT: op zoek naar de kern van het leven

Hoe denken Nederlanders over overlevingsvragen als Liefde, God, Bestemming, Tegenslag en Geluk?

In PiT, het online tv-programma van het Leger des Heils, gaan we op zoek naar de kern van het leven. Dit doen we aan de hand van grote levensvragen als Liefde, God, Bestemming, Tegenslag en Geluk. Onderwerpen waar elke Nederlander mee te maken heeft. Een dwarsdoorsnede van de samenleving komt aan het woord. Zij geven een verfrissende blik op het onderwerp. Ook gaat presentator Chris Segers langs bij mensen die, door wat ze in hun leven hebben meegemaakt, iets kunnen zeggen of laten zien over deze thema's.

PIT – Schoonheid

Smaken verschillen. Maar echte schoonheid is onmiskenbaar. Om uit te leggen wat dat dan precies is schieten woorden vaak te kort. Toch proberen we er in deze aflevering van PiT een glimp van op te vangen. Daarvoor reist Chris af naar Nijmegen. Hij ontmoet daar Martanja Schraa, coördinator van de buurt huiskamer in Nijmegen. Zij neemt Chris mee om de buurt letterlijk een stukje schoner te maken. Maar ware schoonheid? Die vindt zij ergens anders.

PIT – Hemel en aarde

De één zegt volmondig "ja", de ander weet het niet zo goed. Maar we hebben er allemaal wel eens over na gedacht. Is er meer tussen hemel en

aarde? In deze aflevering van PiT verkennen we hoe mensen denken over die vraag. We ontmoeten Jeroen Herben. Hij studeerde aan het conservatorium en wilde een carrière in de muziek. Maar een ervaring in de Dominicaanse Republiek bracht hem op een ander pad.

PIT – Bidden

Bidden is praten met God. Dat kun je op allerlei verschillende manieren doen. Sommige mensen nemen daar echt even de tijd voor, anderen hebben een 'vaste lijn'. Wanneer en hoe het effect heeft valt ook niet met zekerheid te zeggen. Toch staat het centraal in het leven van Martine Sloezarwij. Sterker nog, ze kan niet zonder. Hoe werkt dat precies? Chris gaat bij haar langs in Kijkduin om te horen hoe dit voor haar werkt. Verder zien we hoe ze in haar werk, soms in het klein, verschil probeert te maken.

PIT – Liefde

Liefde is een gevoel, een aanraking. Liefde is zorgen voor de planeet, voor jezelf of voor je naaste. Wat zou de wereld zijn zonder liefde? Je kunt het ontvangen of uitdelen. Maar kun je nog wel uitdelen als je veel bent kwijtgeraakt? In deze aflevering volgen we Rick Overdijk. Hij was eigenaar van een evenementenbedrijf met 65 werknemers, maar raakte zijn bedrijf door een reeks ongelukken kwijt.

Nieuws uit de buurt

Zie je zondag in korps Groningen

In het tv-programma 'Zie je zondag' duikt Marleen Stelling in de wereld van protestantse gemeenten. Van conservatief tot vrijzinnig, van ingetogen tot uitbundig, van traditionele dorpskerk tot migrantenkerk. Hoe geven kerken zichzelf vorm om in deze tijd relevant te zijn? In maart en april 2021 zagen we korps Groningen van het Leger des Heils in beeld.

Naast het werk van korpsofficier majoor Corinne de Vreeze, kwamen verschillende activiteiten en interviews met mensen van het Leger des Heils in beeld: de schildersclub, het sorteren van kleding, de muzikanten en de Coffee Corner. Maar ook de koks die koken voor de dagopvang van het Leger des Heils werden gevolgd en het uitdelen van maaltijden was te zien. Tevens vertelde een van de jeugdwerkers iets over het in verbinding blijven met de kinderen in tijden van corona. Er zijn drie uitzendingen gewijd aan het werk in korps Groningen die te zien waren op 21 maart, 28 maart en 11 april op NPO 2.

Buurttuin De Dreef; daar vrolijk je van op

Het plein voor multifunctioneel centrum De Dreef in Utrecht. Begin 2021 nog een kale, steenige vlakte. Nu steeds meer een groene oase in de buurt. Dankzij de inzet van buurtbewoners die onder de enthousiaste leiding van missionair werker Myriam Braakhuis van het Leger des Heils op woensdagochtend en vrijdagmiddag de tuinhandschoenen aantrekken om in de tuin te gaan werken.

Myriam straalt als ze 'haar' mensen in de stadstuin in Overvecht bezig ziet. "Van het prille begin doen we het samen," vertelt ze. "Wat begon met het tekenen van ieders droom, mondde uit tot een creatief tuinont-

werp." Na een paar buurtwerkdagen – tegels eruit, aarde en compost erin – transformeerde dit voorjaar het plein in een tuin. Myriam: "Een mooie en veilige plek, waar iedereen welkom is en waar ruimte is voor activiteiten. Een plek voor ontmoeting."

Daar vrolijk je van op

Buurman Pierre nam Trudie die eerste keer mee naar de tuin. "Daar vrolijk je van op joh," zei hij toen zij een bakje bij hem deed. Vanaf haar flat op negen-hoog kijkt Trudie uit op de tuin. "Een leuk gezicht en lekker groen. Hopelijk laat de jeugd de plantjes staan."

Paul komt twee keer per week. "Liefst zou ik in de moestuin werken, maar met mijn rolstoel kan ik daar

nog niet komen. Gelukkig duurt dat pad niet lang meer." Paul maakte de tuintransformatie van dichtbij mee, hij reageerde op Myriams oproep in de app-groep van Overvechters. "In hooguit drie maanden maakten we van een steenvlakte een mooie tuin." Met een leuke groep, stelt hij: "Allerlei mensen door elkaar, ook mensen die hier net wonen en nog nauwelijks Nederlands spreken. Mooi toch?"

Nadia uit Marokko en haar Tunesische vriendin wonen pas sinds kort in Nederland, in de buurt van De Dreef. En nu al zijn ze elke woensdag in de tuin te vinden. "We houden van natuur, deze plek is toch heel leuk." Lachend: "Een uurtje per week is genoeg hoor."

Artikel overgenomen uit Kans 3-2021

Nieuws uit de buurt

Burendag in Zwolle

Burendag wordt ieder jaar op de 4e zaterdag in september gevierd en is een initiatief van Douwe Egberts en het Oranje Fonds. Burendag is een dag waarop de buurt gezellig samenkomt en waarbij veel mensen iets goeds doen voor elkaar en voor de buurt. Het Leger des Heils sluit op diverse locaties aan. Een verslag uit Zwolle.

'Onze dag begon om 10 uur met een leuke tweedehandsmarkt georganiseerd door de scouting en een aantal mensen van het korps. Er was live muziek van twee jonge dames die de sfeer er goed inhielden. Tegen 12 uur kon men gratis een broodje kip of gehakt van de bbq verkrijgen, bereid door een bezoeker van de buurthuiskamer. We hebben die dag, met steun van het Oranjefonds, 100 broodjes gratis uitgedeeld; echt een succes. Een aantal vrijwilligers hielp mee in de moestuin om alles weer onkruidvrij te krijgen. Jongelui van de scouting hebben vogelhuisjes in elkaar gezet, er kon voor een euro gegrabbeld worden in de grabbelton en er werd voor een scherp prijsje buitenkleding verkocht. Voor jonge kinderen was er een springkussen. Vrijwilligers van de huiskamer waren er om koffie thee en een cake aan bezoekers te serveren. Al met al was het een geslaagde dag met veel nieuwe bezoekers!'

PRIKKELARME INLOOP VOOR MENSEN MET AUTISME

Korps Treebeek is in september 2021 gestart met een 'prikkelarme inloop' voor mensen met autisme. De motivatie voor dit plan was dat er wel activiteiten zijn voor mensen met autisme, maar dat dat altijd thematisch is. Er bleek echter behoefte te zijn aan een inloop waar je naartoe kunt gaan en gewoon onder het genot van een kop koffie en/of thee met elkaar kunt praten.

Dat lijkt eenvoudig: je doet de deur open en je zet een pot koffie... Maar mensen met autisme hebben een omgeving nodig zonder al te veel prikkels en onder begeleiding van capabele vrijwilligers. Een 'open', maar toch 'besloten' inloop, waar mensen zich veilig voelen.

Vier van deze capabele vrijwilligers, bedachten ook de naam voor de inloop: 'auticorner'. Al snel werd een folder ontworpen en gericht verspreid. Ook werd een emailadres aangemaakt en een telefoonnummer. Op de eerste vrijdag in september vond de start van de auticorner plaats. Elke 14 dagen is deze speciale inloop nu open en vanaf de start komen er rond de twintig gasten. Een klein aantal is vrouw. Deze vrouwen gaan gedurende deze ochtend een drie kwartier naar een andere ruimte om over 'vrouwendingen' te praten. Omdat vrouwen hun autisme anders beleven dan mannen.

Inmiddels is men in gesprek met een hulpverlenster die in haar praktijk veel met jonge autistische mensen werkt. Met name op het gebied van sociale vaardigheden, het overwinnen van sociale angst enzovoort, kan daarbij wel een boost gebruiken. Het plan is nu om tijdens de openingstijd van de auticorner een jongeren-ontmoeting op te starten. Heel kleinschalig, gekoppeld aan de therapie. Om door middel van spelletjes en thema's met elkaar bezig te zijn, van elkaar te leren en de deelnemers positieve ervaringen te laten opdoen.

Het Leger des Heils voorziet door deze drie activiteiten in een grote behoefte: het vinden van een plek waar je jezelf mag zijn, waar je niet raar aangekeken wordt en waar ook even niets 'moet'.

Nieuws uit de buurt

Wibi Soerjadi speelt in buurthuiskamer

Wibi Soerjadi gaf op woensdag 6 oktober een pianoconcert in de buurthuiskamer van het Leger des Heils in Almere. Dit concert werd live gestreamd, zodat iedereen kon meegenieten van het live optreden van de beroemde pianist. Het concert werd mogelijk gemaakt door Specsavers en vormde een mooie afsluiter van de Week van de Eenzaamheid (30 september - 7 oktober). Zo'n veertig ouderen woonden het

optreden live bij in de buurthuiskamer van het Leger des Heils. Specsavers werkt al langere tijd samen met de pianist en besteedt in de winkels aandacht aan eenzaamheid. De bezoekers waren na afloop zeer en-

thousiast. Voor een aantal aanwezigen was het het eerste uitje na de lange periode waarin ze door corona thuis moesten zitten.

De link naar het concert

Philips en Leger des Heils zorgen voor verbinding

Philips heeft het Leger des Heils in 2021 voorzien van een aantal moderne displays (grote tv-schermen) waarmee ze ondersteuning bieden aan educatieprogramma's in de buurthuiskamers van het Leger des Heils. Het Leger des Heils heeft buurthuiskamers verspreid over het hele land en deze worden druk bezocht. De displays worden onder meer ingezet bij taal-conversatiegroepen, huiswerkbegeleiding, kunst- en theateractiviteiten en verstrooiingsmomenten.

Als Leger des Heils werken we krachtgericht en zetten we mensen in hun kracht in onze eigen organisatie. Moderne technieken zijn daarbij belangrijker dan ooit; mee kunnen doen op school, contact houden met elkaar, het nieuws volgen. In de buurthuiskamers is dit altijd een grote wens geweest. Met name voor klassikale inzet bij huiswerkbegeleiding van 10-15 jongeren. Maar ook ouderen kunnen worden geholpen met taalles, computerles en/of maatschappelijk educatie. En natuurlijk voor de broodnodige ontspanningsmomenten.

Social media-team Kampen

Het social media-team uit Kampen probeert vanuit verschillende invalshoeken met de buitenwereld te delen wie we al Leger des Heils zijn, wat we geloven (vooral in Wie we geloven en willen volgen), wat onze missie is en hoe we daar op een praktische manier handen en voeten aan geven. Natuurlijk in de hoop dat mensen nieuwsgierig worden...

In het kader van 'wie zijn we' zijn mensen van verschillende leeftijden en op verschillende manieren aan korps Kampen verbonden zijn (korpslid, vrijwilliger, bezoeker, ...) gevraagd om een antwoord te geven op de vraag: Wat betekent het Leger des Heils voor jou? Zo wordt de verbinding met mensen uit de buurt gezocht en verder vormgegeven.

Waarom zij collecteren

TEKST | MAUREEN LAND BEELD | FOLKERT KOELEWIJN

Theo gaat met een bus langs de deuren, Danny stuurt zijn collecte bus digitaal rond en coördinator Anneke zorgt goed voor 'haar' collectanten tijdens de jaarlijkse collecteweek van het Leger des Heils. Ze halen ieder jaar meer op, maar zijn blij met elke euro waar het Leger mensen mee

kan helpen. 'Zo geef ik ook mijn zoon mee dat niet iedereen het even goed heeft.'

Een aantal jaar geleden was ik op een vrijdagmiddag vrij en klaar met al mijn klusjes, ik had zelfs het gras gemaaid. Terwijl ik zo tevreden was, belde een meneer aan.

Voor ik het wist zaten we thee te drinken en was ik collecte-coördinator van het Leger des Heils. Wat heb ik toegezegd? dacht ik, daar heb ik toch helemaal geen tijd voor? Inmiddels doe ik dit alweer vijf jaar. Ik ben medisch specialist, ik vind het belangrijk om zieke mensen beter te maken. Maar wat het Leger doet, mensen een dak boven hun hoofd bieden, is op zijn minst net zo belangrijk.

Ik ben gelovig opgevoed en kende het Leger des Heils zoals iedereen. Nu ik steeds meer schrijnende verhalen hoor, vind ik het belangrijk om zoveel mogelijk geld op te halen. In een collectebus zit snel 80 tot 100 euro, elke euro daarvan kan het Leger goed gebruiken. Met dit vrijwilligerswerk geef ik ook mijn zoon van achttien mee dat niet iedereen het even goed heeft. Ik betrek hem erbij, hij gaat ook soms op pad met de collectebus. Dat doet hij graag en hij haalt altijd veel geld op. Daarnaast denkt hij met me mee en gaan we samen naar de bank om alle munten en briefgeld te storten.

“Het Leger Des Heils is er niet alleen voor mij, maar voor alle mensen ongeacht wie je bent.”

Alleke • 37 jaar

Leger des Heils Kampen

Waarom mensen geld geven weet je niet altijd, soms is het omdat ze zelf een familielid of bekende hebben die met het Leger des Heils in aanraking is gekomen. Het kan hard gaan: er gaat één ding mis, ineens staat alles op losse schroeven en ben je in korte tijd alles kwijt.

Voor mijn wijkhoofden heb ik een whatsapp-groep aangemaakt voor de communicatie onderling en om eventueel ervaringen uit te wisselen. Als ze bij mij thuis de bussen komen halen, maak ik er een leuke middag van. Ik zorg voor thee en iets lekkers. Door corona liep dat de afgelopen tijd iets anders. Met elkaar proberen we de opbrengst ieder jaar zo hoog mogelijk te krijgen, daarvoor is het belangrijk dat collectanten gedreven zijn. We hebben meer jongeren nodig; veel van onze collectanten zijn op leeftijd!

Achter elke postcode zit een verhaal

In de buurtkamer van het Leger des Heils ben je altijd welkom. Plekken in de wijk om samen koffie te drinken en te kletsen, waar iemand je ziet. De buurtkamer is voor jong en oud. Andere mensen ontmoeten, een spelletje doen met je kinderen of even lekker de krant te lezen, het kan allemaal. Ook is er schuldhelpverlening en kun je terecht voor bijvoorbeeld computerproblemen of hulp bij de administratie. In 2019 ontving het leger des Heils een bijdrage van 1,5 miljoen euro van de Postcodeloterij voor het uitbreiden van de buurtkamers in het land. Het Leger des Heils is een van de honderd organisaties die de Postcodeloterij dankzij haar deelnemers kan ondersteunen. Sinds de oprichting in 1989 is al ruim 6,5 miljard euro aan goede doelen geschonken.

Specsavers spaarde ook in 2021 voor Leger des Heils

Vanaf 2020 steunen alle Specsavers-winkels de ruim 100 buurtlocaties van het Leger des Heils. In 2020 hebben de winkels in totaal 160.000 euro gespaard voor deze buurtkamers. Tien jaar geleden riep oog- en hoorzorgketen Specsavers 'Stichting Specsavers Steunt' in het leven, een initiatief waarmee zij jaarlijks diverse goede doelen met een lokaal karakter een financieel steuntje in de rug geeft.

Ook in 2021

Remko Berkel, directeur Specsavers Nederland: "Zowel het Leger des Heils als Specsavers hebben een heel lokaal karakter. We staan allebei middenin de samenleving en onze deuren staan altijd voor iedereen open. Tijdens een bezoek aan de buurtkamer in Utrecht Overvecht in 2020 heb ik met eigen ogen kunnen zien hoe waardevol het werk van het Leger des Heils en de talloze vrijwilligers is." Ook in 2021 sparen alle Specsavers-winkels nog voor de buurtkamers.

"Door de coronapandemie is de behoefte aan contact en directe hulp enorm. Wij zijn dan ook ontzettend blij met de donatie van Specsavers. Zo kunnen wij blijven

werken aan plekken voor en door de buurt, waar iedereen welkom is," aldus programmadirecteur Geloven in de Buurt, Richard de Vree.

Online ontmoetingsplek: Dichtbij

'Start een online ontmoetingsplek bij het Leger des Heils'. Dat was de missie waaraan Tineke Kleinhuis in januari 2021 mocht beginnen. Met wie, hoe en wat? Dat ontdekte ze stap voor stap. Ze hield haar ogen, oren en, misschien nog wel het meest, haar hart open voor wat God en mensen tegen haar zeiden. Tineke besloot niet eerder live te gaan op internet voordat ze een geschikt team om zich heen had. Want een community, dat ben je niet in je eentje. Deze mensen kwamen er en inmiddels heeft 'Dichtbij' een kernteam vier super betrokken vrijwilligers (plus Tineke) die zich vast inzetten voor de online ontmoetingsplek. Vanaf half maart ging 'Dichtbij' voor het eerst live. Bezoekers 'kwamen langs' en langzamerhand verzamelde zich een groep vaste gezichten rond de online ontmoetingsplek. Op verzoek van de bezoekers, kwamen er activiteiten zoals het wekelijks creatief uurtje en activiteiten op geloofsgebied. Samen kunnen bezoekers en organisatie terugkijken op een bijzonder eerste jaar. Een prachtig fundament om op verder te bouwen!

Nieuwe locaties: Ridderkerk, Lelystad en Maastricht

RIDDERKERK

Het gebouw van het Leger des Heils in Ridderkerk is al sinds 1966 in bezit en heeft, voor het diende als buurtkamer, gefungeerd als korps van het Leger des Heils. Hierdoor is het Leger des Heils een begrip in de buurt. De kledingwinkel kende al veel bekende klanten die nu ook naar de buurtkamer komen. Een mooie aanvulling is dat in deze vorm wordt ingezet op contact en dat klanten uit de winkel nu doorlopen naar de koffie-inloop. Hierdoor worden nieuwe contacten gelegd en bestaande contacten intenser.

Medewerkers en vrijwilligers kennen veel omwonenden uit de Burgemeesterwijk en attenderen hen op activiteiten, vieringen of extra openingstijden van de winkel. Er komen verschillende mensen over de vloer; mannen en vrouwen met een Nederlandse en andere culturele of religieuze achtergrond, kinderen, volwassenen en ouderen, stellen maar met name alleenstaande mensen. De doelgroep van de locatie is zeer divers. Wekelijks vinden zo'n 100 bezoekers hun weg naar de koffie-inloop en activiteiten en komen 120 belangstellenden naar de kledingwinkel.

LELYSTAD

Eind februari 2021 werd door een aantal enthousiaste medewerkers en vrijwilligers begonnen met de opbouw van de buurtkamer in wijk De Jol in Lelystad. Het streven was een opening op 16 maart, maar deze moest helaas door Covid-19 worden uitgesteld tot mei. Ondanks de pandemie en alle maatregelen die daardoor van kracht waren, kwamen mensen toch naar binnen. Het bleek ook echt nodig te zijn. Iedere dag kwamen er meer en andere mensen de locatie bezoeken. Er was veel behoefte aan een gesprek, aandacht en 'er even uit zijn', gezien en gehoord worden.

In juni konden de tussendeuren naar de 'echte' huiskamer eindelijk open, inmiddels waren er al zes vaste vrijwilligers actief en was de locatie drie dagen per week open. Steeds meer werden 'voorbijgangers' vaste bezoekers en 'vaste bezoekers' vrijwilliger. Deze vrijwilligers zijn mensen uit de buurt en in alle leeftijdsgroepen vertegenwoordigd. Mensen die zelf veelal een 'rugzak' hebben en ver van de normale arbeidsmarkt staan. Maar zij brengen bij de buurtkamer veel én krijgen ruimte om te groeien. Ook wordt er samengewerkt

met verschillende organisaties in de buurt en als het nodig is, wordt de locatie voor een klein bedrag aan deze organisaties verhuurd. Zo wordt samengewerkt met Youty for Christ, Welzijn Lelystad, Centrade, step-up4youth, de kustwijk, voedselbank en met de gemeente Lelystad. Met elkaar willen we het beste voor de wijkbewoners van De Jol.

MAASTRICHT

In 2021 is er een nieuwe, tweede Ontmoetingswinkel in Maastricht geopend. Door het Leger des Heils en Protestantse Gemeente Maas-Heuvelland is hier een gezellige, nieuwe winkel gestart. Geopend op dinsdagmiddagen en vrijdagmiddagen in buurtcentrum De Romein in de wijk Pottenberg. Gratis koffie & thee, tweedehands kleding en een praatje! Iedereen is welkom!

Het belangrijkste dat aangeboden wordt, is een plek waar men als buurtbewoner gezien wordt, waar mensen hun verhaal kwijt kunnen en waar ze kunnen meedenken over en meedoen met activiteiten. Zo is er in 2021 een Burendag geweest met bingo en een soeplunch en veel enthousiaste deelnemers. Dit staat voor 2022 ook weer op de planning. Daarnaast hoopt het Leger des Heils dat er dit jaar mogelijkheden zijn voor het organiseren van een modeshow met de tweedehands kleding. Het staat al een tijdje op de wensenlijst om dit te organiseren en hier een leuk feestje voor de buurt van te maken, maar door de coronamaatregelen was dit steeds niet mogelijk.

Ridderkerk

Lelystad

Resultatenrekening

		bedragen in €		
		Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
Baten				
Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten	1	1.794.947	1.683.554	2.372.953
Subsidies overheden	2	1.674.905	1.436.583	1.674.527
Giften en baten uit eigen fondsenwerving	3	2.605.360	2.653.532	2.362.160
		6.075.212	5.773.669	6.409.640
Bijdragen gelieerde stichtingen	4	12.108.598	12.171.178	10.260.831
		18.183.810	17.944.847	16.670.471
Lasten				
Personeelskosten	5	9.899.170	9.768.322	9.296.838
Afschrijvingen op vaste activa	6	1.403.765	1.355.901	1.323.995
Overige lasten	7	6.593.987	6.820.624	6.016.968
		17.896.922	17.944.847	16.637.801
Resultaat		286.888	-	32.670

Toelichting op het financieel jaarverslag

Het Leger des Heils in Nederland wordt gevormd door verschillende rechtspersonen welke elk de naam 'Leger des Heils' dragen, waaronder Kerkgenootschap Leger des Heils en Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg. De betrokken rechtspersonen vinden hun grondslag in dezelfde beginselen en leerstellingen zoals vastgelegd in hun statuten en maken deel uit van de internationale organisatie The Salvation Army.

Het Leger des Heils in Nederland heeft in 2019 een One Army meerjarenbeleidsplan voor de periode 2020-2023 vastgesteld genaamd 'Geloven in de Buurt'. Dit plan zet in op het creëren van nieuwe en het revitaliseren van bestaande ontmoetingsplekken, dichtbij en in de buurt van mensen. Door middel van dergelijke ontmoetingsplekken kan door het Leger des Heils beter aansluiting worden gezocht bij de behoeften in de samenleving en kan de missie van het Leger des Heils in Nederland (kort samengevat als 'saving souls, growing saints, serving suffering humanity') beter worden gediend.

Het Kerkgenootschap Leger des Heils (KG) en de Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg (W&G) zijn vanaf begin 2020 een samenwerking aangegaan in het programma genaamd Geloven in de Buurt. KG en W&G (de partijen) beschikken over de voor de uitvoering van dit programma benodigde locaties, infrastructuur en netwerk. Deze middelen worden ingezet ten dienste van de uitvoering van het programma Geloven in de Buurt.

KG en W&G stellen ten behoeve van de samenwerking ter beschikking:

- het recht op het gebruik van daartoe geschikte locaties, waaronder korpslocaties, Bij Bosshardt locaties, buitenposten, dienstencentra en nieuwe uitingen;
- de voor de uitvoering van het programma Geloven in de

Buurt noodzakelijke arbeid in de vorm van de inzet van werknemers, officieren en vrijwilligers;

- kennis, netwerk en arbeid van relevante stafafdelingen (voorzover betrekking hebbend op de activiteiten van Geloven in de Buurt);
- kennis, netwerk, ondersteuning (facilitair, communicatie, administratief e.d.) van de regionale bedrijfsbureaus.

Als uitgangspunt is genomen dat elke partij in de samenwerking gelijkwaardig is aan de ander. Elk van partijen heeft evenveel zeggenschap en kan in elk besluit dat door de partijen moet worden genomen een veto uitspreken. De partijen hebben elk een Programmadirecteur aangewezen die namens partijen het programma Geloven in de Buurt zullen implementeren en uitvoeren en zijn daarvoor in gezamenlijkheid verantwoordelijk. De programmadirectie legt periodiek verantwoording af aan de bestuurlijke organen van resp. KG en W&G.

Het programma Geloven in de Buurt heeft geen rechtspersoonlijkheid, daarom is in het Financieel jaarverslag 2021 geen balans en vermogenspositie opgenomen.

Grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald door het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd. Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Labels One Army

In het hoofdstuk Begroting 2021 zijn onderverdelingen opgenomen van de Leger des Heils labels 'Buurtwerk' en 'Geloof en Zingeving'. Deze zijn gebaseerd op inschattingen van personele bezetting en kosten per locatie.

Toelichting op de resultatenrekening

		bedragen in €		
		Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
BATEN				
Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten				
Sociale verkoop kleding en meubelen		1.560.614	1.608.390	1.264.723
Huuropbrengsten gebouwen		528.428	546.424	464.289
Contributies en bijdragen deelnemers		516.319	498.718	643.942
Totaal		2.605.361	2.653.532	2.372.953
Subsidies overheden				
Opbrengsten WMO		1.674.905	1.436.583	1.674.527
Totaal		1.674.905	1.436.583	1.674.527
Giften en baten uit eigen fondsenwerving				
Kerkelijke bijdragen (collecten en patronen)		1.195.857	1.292.159	1.243.495
Landelijke collecte (netto-opbrengst)		708.598	621.178	650.721
Giften		599.090	391.395	467.944
Totaal		2.503.545	2.304.732	2.362.160
Bijdragen gelieerde stichtingen				
Stichting Welzijns- en Gezondheidszorg		5.500.000	5.500.000	4.250.000
Stichting Leger des Heils Fondsenwerving		750.000	750.000	
- bestemmingsfondsen			125.000	141.831
Kerkgenootschap Leger des Heils		5.150.000	5.150.000	5.869.000
Totaal		11.400.000	11.525.000	10.260.831
LASTEN				
Personeelskosten				
Totaal personeelskosten		9.899.170	9.768.322	9.296.838
Aantal fte		145	137	135
Kosten per fte		68.270	71.302	69.070
Afschrijvingen op vaste activa				
Totaal afschrijvingen		1.403.765	1.355.901	1.323.995
Overige lasten				
Huisvestingskosten		4.904.280	4.668.529	3.361.418
Organisatiekosten		1.766.901	1.653.436	1.554.574
Activiteitskosten		1.326.570	1.854.559	1.100.977
Totaal		7.997.751	8.176.524	6.016.968

Sociale verkoop kleding en meubelen betreft het resultaat uit verkopen van kleding en meubelen via de kledingbeurzen van korpsen tegen lage prijzen aan minderdraagkrachtigen. De kleding en meubelen worden om niet verkregen. Onder de contributies en bijdrage deelnemers zijn de vergoedingen betreffende de participatie aan de diverse activiteiten verantwoord.

Dit betreffen WMO-gelden bestemd voor het uitvoeren van activiteiten door Geloven in de Buurt.

Onder de kerkelijke bijdragen zijn de bijdragen door de leden van het Kerkgenootschap Leger des Heils verantwoord. De landelijke collecte is de opbrengst van de nationale collecteweek. Giften worden onder meer verkregen uit inzamelingen ten behoeve van kerstactiviteiten en sociale hulpverlening.

Dit betreft doorberekende afschrijvingen van materiële vaste activa van Stichting Leger des Heils Welzijns- en Gezondheidszorg en Kerkgenootschap Leger des Heils in gebruik bij Geloven in de Buurt.

Onder de activiteitskosten zijn de directe kosten verantwoord van de diverse activiteiten, waaronder de hulpverlening aan mensen in geestelijke en/of sociale noodsituaties.

‘Zonder hun hulp zou ik over een jaar nog bezig zijn’

TEKST | WILFRED HERMANS BEELD | MARIJN FIDDERS

In de Oosterwoldense wijk het Haerenkwartier maken vervallen sociale huurwoningen plaats voor nieuwbouwwoningen. Het Leger des Heils begeleidt buurtbewoners die door de verhuizing en veranderingen in de knel dreigen te raken. We bezoeken het echtpaar Jan en Marijke, en muzikfanaat Gijs. “Eindelijk kon ik vertellen waar ik mee zat.”

WIJKVERNIEUWING OOSTERWOLDE

Project Wijkvernieuwing Oosterwolde ontstond toen woningcorporatie Actium samen met de gemeente een vernieuwingsslag wilde maken in de wijk met veel verouderde sociale huurwoningen. De wijk werd opnieuw opgebouwd, iedereen kreeg een nieuwe woning. Wijkvernieuwing werd gekoppeld aan een betere leefbaarheid in de wijk: bewoners krijgen meer verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving. Het Leger des Heils haakte daarbij aan, omdat het verhuizen naar een tijdelijke woning veel impact had voor bewoners.

De gemeente en woningcorporatie Actium wilden niet alleen de woningen opknappen en de wijk vernieuwen, maar tegelijkertijd iets doen aan problemen achter de voordeur. Door het oprichten van een klankbordgroep konden ze bewoners nauw betrekken bij de plannen voor wijkvernieuwing.

In het hoekhuis van een blok nieuwbouwwoningen zitten Jan (77) en Marijke (65) binnen voor het raam. Ze wachten op hun bezoek, de auto zagen ze al aankomen. De deurbel wordt luid beantwoord door twee dolenthousiaste keffertjes. De woonkamer kon netter, maar dat heeft een reden, zegt Marijke. “Mijn moeder is recent overleden. We hebben haar huis leeggehaald, vandaar de rommel. Daarbij zitten we zelf al jaren in een verhuistract. Anderhalf jaar woonden we in een wisselwoning, nu eindelijk hier. Van veel spullen weet ik niet of ze zijn weggegooid of dat ze nog ergens in een doos liggen. De eerste verhuizing deden we zelf, terwijl ik hartritme stoornissen heb en mijn man een lekkende hartklep en COPD.”

Luisterend oor

“Alles bij elkaar krijgen jullie veel op je bordje”, reageert begeleider Tjikke Veenema. Sinds kort helpt zij, als ambulante begeleider van het Leger des Heils, het echtpaar om zich op de nieuwe plek daadwerkelijk thuis te voelen, vooral door een luisterend oor te bieden.

Marijke knikt. “Jan verzamelde oud papier voor de blindengeleidehonden, voor een andere stichting weer oud ijzer. Hij verzamelde voor iedereen, bij ons konden ze altijd hun spullen kwijt. We hadden een grote schuur en carport. Wat je hier ziet, is nog geen derde van die ruimte.”

Aanpakkers én hulpverleners

Marijke zucht. Het hondje op haar schoot geniet zichtbaar van het gestreel van haar baasje. “Mijn autisme maakt het allemaal nog wat moeilijker. We wisten niet hoe ons nieuwe huis er uit zou gaan zien. Eigenlijk voelt het alsof we meedoen aan het tv-programma Kopen Zonder Kijken. Gelukkig komt Tjikke wekelijks langs. Fijn als je even tegen iemand kan aanpraten, je verhaal kwijt kunt. En dan zij er ook nog Harry en Peter, twee opruimcoaches van het Leger des Heils. Zij helpen Jan met opruimen.”

Jan: “Dat is super. Eerst overleggen we wat we gaan doen, dan gaan we aan de bak. Het klikt, dat vind ik belangrijk. Zonder hun hulp zou ik over een jaar nog bezig zijn.”

Tjikke: “Het zijn aanpakkers, maar ook hulpverleners.”

Jan: “Enorme aanpakkers. Die container was in tweeën uur leeg. Of ik ook met Tjikke praat? Ja, ik luister vooral. Ze leert me dat ik me rustig moet houden.”

Thuis bij Gijs

Met Tjikke gaan we verder de wijk in, naar de tussenwoning van Gijs (60). Hij werpt net een blik in de meterkast, omdat de stroom is uitgevallen. Zijn rechterarm kan hij vanwege een gebroken schouder nauwelijks bewegen. Gijs: “Ik had meerdere verhuisdozen op een steekkarretje geladen, in de bovenste zat servies en glas. Toen de boel begon te schuiven, dook ik erachteraan en viel ik met m’n rechterkant vol op straat.”

Tot zover de verklaring voor de vele potten pijnstillers op de tafel. Gijs schuift voorzichtig op de bank, mondkapje op zijn kin, “omdat m’n weerstand nog niet goed is”. Om hem heen staan losse onderdelen van gitaren, diverse versterkers, een platen-speler en een digitale piano die nog

op z’n kant staat. Hier woont een muzikant. “Boven heb ik nog tien gitaren en basgitaren staan. Ik restaureer gitaren en versterkers en ik geef gitaarles. Allemaal gratis. Geld zegt me niks, een glimlach is voor mij veel belangrijker. Die muzikliefde is de schuld van mijn pleegouders. Ik moest mee naar de kerk. Van de woorden begreep ik niks, maar het kerkkoor vond ik leuk!”

‘Je moet beuken, niet bij de pakken neerzitten.’

Hulp vragen is lastig

Gijs is genezen van kanker, en dat is niet alleen maar geluk. “Je moet beuken, niet bij de pakken neerzitten. Kijk, ik heb genoeg ellende meegemaakt.” Wijzend naar Tjikke: “Daar heb ik het met jou ook over gehad. Ik heb m’n ouders nooit gekend, ben mishandeld en seksueel misbruikt en ik heb in allerlei tehuizen gewoond. Maar dat is voor mij niet relevant: ik richt me op de mooie dingen die ik heb meegemaakt. Die zijn er zeker! Het mooiste? Dat ik in het voorprogramma van Doe Maar speelde.”

Toen Gijs nog in zijn oude huis woonde, besefte hij op een gegeven moment: ik ben alleen, mijn schouder is aan gort, die verhuizing ga ik niet redden. “Ik heb geleerd dat ik in zulke situaties om hulp moet vragen, al vind ik dat lastig. Iemand van het Gebiedsteam bracht me toen in contact met Anneke van het Leger des Heils. Met Anneke voelde het meteen goed, net als met Tjikke trouwens, toppie! Ik kreeg begrip en ondersteuning, en ze maakte voortvarend een plan van aanpak.” Dat was een opluchting voor Gijs. “Eindelijk kon ik m’n verhaal kwijt en kon ik zeggen waar ik mee zat. Iets wat ik aan anderen niet durfde te vertellen. Dat gaf lucht. In mijn leven heb ik altijd zelf alles opgelost. Véchten. Maar voor het Leger des Heils sta ik altijd open.”

Van gesloten koffiezaal naar open buurthuiskamer

De ramen verlaagd, de vitrages verdwenen en de gedateerde inrichting een warme en moderne update. De koffiezaal van de Wilhelminakerk in Bussum, nu Het Trefpunt, is sinds de zomer van 2021 officieel open. Mede dankzij de open uitstraling heeft deze buurthuiskamer al diverse nieuwe gezichten mogen verwelkomen.

De vernieuwde ontmoetingsruimte achter de kerkzaal is een samenwerkingsproject tussen de kerk en het Leger des Heils. Volgens locatiecoördinator Mariska de Koning een unieke samenwerking. Bij dit project worden zowel de ruimte als de lusten en de lasten gedeeld.

„Wij betalen geen huur, maar het concept, de inrichting, het runnen van de tweedehands kledingwinkel en het bieden van extra koffiemomenten en activiteiten wordt door het Leger verzorgd,” zegt De Koning. Het concept van de buurthuiskamer is daardoor voor de Wilhelminakerk eveneens een uitkomst. „Wij hebben veel actieve vrijwilligers, maar het verbouwen en

draaiend houden van de buurthuiskamer als ontmoetingsruimte vraagt nogal wat,” zegt dominee Wielie Elhorst. „We hebben moeten bezuinigen op de kosten, maar op deze manier is de kerk toch bijna iedere dag een paar uur open. Bovendien is het goed dat je als kerk over je eigen grenzen kijkt. Een samenwerking als deze is heel oecumenisch en we hopen dat er een chemie ontstaat die goed is voor het dorp.”

Het Trefpunt is er voor iedereen. Gelovig of niet, wie behoefte heeft aan een kop koffie, gezelligheid, een hulpgesprek of zingeving is welkom. Om Het Trefpunt meer bekendheid te geven gaat De Koning wel de boer op. Instanties wijzen op het bestaan van de buurthuiskamer en aanhaken bij thema-avonden over bijvoorbeeld eenzaamheid. „Dankzij een melding van de gemeente heb ik mijn eerste huisbezoek al gedaan. Een oudere meneer uit Bussum die door corona nog meer teruggetrokken is gaan leven. Als we hem hier weer een veilige plek kunnen bieden zodat hij zijn huis weer uitkomt, dan zou dat heel mooi zijn.”

DonutDag 2021 ongekend succes!

DonutDag 2021 was een ongekend succes! Op zo'n honderd buurtlocaties van het Leger des Heils was het 4 juni een feestje! Donutdollies deelden donuts uit in de buurt (waaronder verpleeghuizen en politiebureau's) en bij de buurthuis kamers zelf kon je je eigen donut versieren, allerlei donutspelletjes spelen en onze koffie van 5050 Coffee drinken. Dit jaarlijkse buurtfeest organiseren we samen met de lekkerste donuts van het land: Donut worry be Happy. Volgend jaar weer! Beeld: Goed Folk en Leger des Heils

Ga je mee op avontuur?

Spelletjes doen, verhalen vertellen, op onderzoek uit in de natuur... Ook voor kinderen is er altijd wat te beleven in de Leger des Heils-buurthuiskamer. Zoals bij avonturenclub Tiona in Ede waar in april de verjaardag van de koning werd gevierd en er een grappig plankenloopspel werd gespeeld.

Sandy (9)

„Ik ben al anderhalf jaar lid, heel leuk. Ik ben hier met mijn beste vriendinnen Elilta en Hasset, zij wonen vlak achter mij. We vieren vandaag dat de koning gisteren jarig was – doen leuke spelletjes op het plein. We gaan ook wel eens naar het bos, of bakken dingen en knutselen. Het leukste vind ik dat we met z'n allen zijn, dat ik hier andere kinderen ontmoet.”

Elilta (8)

„Buitenspelen vind ik het allerleukst. Kijk, hier heb je spullen om gekke spellen te doen. En we doen allerlei activiteiten zoals avonturen beleven in het bos. Je weet nooit wat je gaat doen.”

Diallo (10)*

„Ik ging gewoon eens kijken hier, hoorde dat het leuk was. De avonturen jaha, die zijn best avontuurlijk. Zie je dit spel met die loopplanken? Dat verzijn je thuis niet. We doen leuke dingen. Vandaag zijn mijn broertje en mijn neef er ook.”

Jessie (6)

„Vrolijke spelletjes en knutselen vind ik het leukst. Op avontuur in het bos, daar dingen van de natuur vinden. Ik ben al een jaar of langer lid van deze club en maak vrienden: Hasset en Elilta, Sandy en Isa-Lynn. Juf Alise en de andere juffen en meesters. Ik wil nu stoppen met dit tikspel, ik ben moe.”

Start ontmoetingsbus Zuid-Limburg

Het Leger des Heils is op zaterdag 13 november 2021 gestart met een nieuw initiatief: de ontmoetingsbus. De Zuid-Limburgse dorpen Born, Buchten en Holtum beleefden de primeur.

Het Leger des Heils wil zich op een nieuwe manier presenteren aan de samenleving. Vanaf de derde week van november zijn daarom verschillende locaties in de dorpen Born, Buchten en Holtum bezocht met een Ontmoetingsbus. Omwonenden werden van harte uitgenodigd binnen te komen en een kijkje te nemen.

De Ontmoetingsbus is een voormalige SRV-wagen die is omgebouwd tot mobiele huiskamer. Mensen kunnen er terecht voor een gratis kopje koffie en een luisterend oor. Daarnaast is er ook een aanbod aan tweedekans kleding.

Vooruitblik

Met het jaarverslag kijken we terug op een bijzonder jaar waarin corona de boventoon voerde. Strijdvaardig bleven de locaties van Geloven in de Buurt dichtbij mensen. ‘Niemand alleen’ in juist een tijd waarin eenzaamheid door lockdowns en angst de boventoon voerde. ‘Niemand alleen’, een uitdaging die we ook voor de toekomst aangaan.

Samen, in nauw verwantschap met de formele zorg van het Leger des Heils staan voor een maatschappij waarin ieder mens zich gezien weet, erbij hoort en ertoe doet. Geloven in de buurt van het Leger des Heils blijft door ontwikkelen naar die relevante, onmisbare naaste in de straat, in de buurt en in de stad.

De coronapandemie heeft de noodzaak van buurtwerk meer dan ooit duidelijk gemaakt. Mensen die zich nog redelijk staande wisten te houden, zijn in nood gekomen. Eenzaamheid en (energie) armoede zijn toegenomen. De behoefte aan contact en verbinding is sterker geworden. Het Leger des Heils heeft dan ook nog altijd het voornemen om de ruim 120 buurthuis kamers uit te breiden naar zo'n 200 in 2030. De opschaling vindt plaats in regio's waar het Leger des Heils ondervertegenwoordigd is of juist op basis van problematieken in een bepaalde buurt of wijk. Via verschillende kanalen wordt deze behoefte in kaart gebracht. Wanneer de behoefte is getoetst wordt gesproken met gemeenten, wijkteams, woningcorporaties en wordt gekeken naar de positionering van het werk van het Leger des Heils in relatie tot

bestaande initiatieven. De volledige opstart tot een gedragen buurtgemeenschap duurt gemiddeld een jaar.

De maatschappelijke ontwikkelingen in de zorg, ambulantiëring, de focus op zelfredzaamheid, komende tekorten in de gezondheidszorg aan menskracht zullen meer en meer mensen doen beseffen dat er voor elkaar zijn van belang is. Dat men samen moet leven.

Hiertoe zullen we blijven werken aan de relevantie van onze programma's, onze winkels laagdrempelige vindplaatsen van een naaste laten zijn en de koffie altijd warm hebben. Een luisterend oor bieden of een verlengstuk van formele zorg, of vindplaats voor, zijn.

Dit alles samen, zal door iedere burger van Nederland, in het komende jaar vindbaar zijn in de locaties van Geloven in de Buurt van het Leger des Heils. Niemand alleen!

Begroting 2022

(bedragen x 1 miljoen euro)

	Begroting 2022			Realisatie 2021			Begroting 2021		
	Buurt-werk	Geloof en zingeving	totaal	Buurt-werk	Geloof en zingeving	totaal	Buurt-werk	Geloof en zingeving	totaal
Baten									
Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten	2,6	0,2	2,8	2,3	0,3	2,6	2,2	0,4	2,7
Subsidies overheden	1,7	0,0	1,7	1,7	0,0	1,7	1,4	0,0	1,4
Giften en baten uit eigen fondsenwerving	1,2	1,5	2,7	1,1	1,4	2,5	1,0	1,3	2,3
	5,5	1,7	7,2	5,1	1,7	6,8	4,7	1,7	6,4
Bijdragen gelieerde stichtingen	8,5	4,4	12,9	7,5	3,9	11,4	7,4	4,2	11,6
	14,0	6,1	20,1	12,6	5,6	18,2	12,0	5,9	17,9
Lasten									
Personeelskosten	7,7	3,4	11,1	7,3	2,6	9,9	6,5	3,3	9,8
Afschrijvingen op vaste activa	0,8	0,7	1,5	0,8	0,6	1,4	0,9	0,4	1,3
Overige lasten	5,5	2,0	7,5	4,3	2,3	6,6	4,6	2,3	6,9
	14,0	6,1	20,1	12,4	5,5	17,9	12,0	6,0	17,9
Resultaat	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0
FTE			149			145			137
aantal personen			201			189			193

Leger des Heils biedt meer dan alleen schuldhulpverlening

“Er is een groot aanbod aan zorg,” weet Aalt, “maar veel mensen kennen de weg daarnaartoe niet. Onze winkels met tweedehandskleding zijn bijvoorbeeld een laagdrempelige vindplaats voor schuldhulp-preventie. Er is een koffiecokner en mensen komen makkelijk binnen. Via gesprekken die beginnen met de vraag ‘hoe gaat het met je?’ komen we soms ook op financiële problematiek. En zo verwijzen we heel wat mensen door naar schuldhulp.”

Vrijwilligers in de schuldhulpverlening

Aalt legt uit: “We proberen vanuit het Leger mensen te enthousiasmeren om actief hun rol te pakken in de maatschappij. Veel mensen zitten thuis, maar willen best aan de slag als vrijwilliger. Wij bieden ondersteuning bij het opstarten van zoiets als een inlooplek – daar hebben we volop ervaring mee. Het helpt als de naam van een organisatie als Leger des Heils verbonden is aan zo’n initiatief – dat biedt vertrouwen. Maar het zijn de mensen uit de buurt die het moeten doen, zij gaan zelf aan de slag, met hun eigen netwerk.”

“Het werken met vrijwilligers,” vervolgt Aalt, “is wel wat kwetsbaar: mensen haken weer af. Vrijwilligers hebben natuurlijk geen financiële prikkel als motivatie. We zijn daar ook nuchter in: het moet je wel meer energie opleveren dan het je kost. Maar dat je iets kunt betekenen voor een ander geeft voldoening. Om toch een stabiel vrijwilligersteam te kunnen bouwen, trainen we trainen vier tot vijf mensen als kernteamlid. Die geven, als meewerkend vrijwilliger, leiding aan de locatie. En dat leidt tot meer continuïteit.”

Schulden en financiële stress

“Er zijn zoveel mensen die al beginnen met een achterstand. Ze zien dat anderen ver vooruitlopen en dat ontmoedigt. We ontmoeten bijvoorbeeld veel alleenstaanden, vijftig-/zestig-plussers. Ze leven vaak van dag tot dag. Weinig geld en een ‘volle rugzak’ – verslaafd, misbruik, geen werk, geen dagritme, berustend in bijstand. Ze houden het hoofd amper boven water en zijn aan het overleven. Soms zitten ze al in de schuldsanering en blijven ze langere tijd gebruikmaken van de hulp van een bewindvoerder. De stress van het zelf je financiële zaken moeten regelen is namelijk zo groot dat ze ervoor kiezen om het zo te laten. Ook al moeten ze wel maandelijks voor de bewindvoering betalen. Wat wij doen is naar hen luisteren. Zonder vooroordeel. Die vriendelijkheid en de bewogenheid met hun verhaal, doet veel en geeft ruimte voor verdere hulp.”

Schaamte speelt een grote rol

Aalt geeft een voorbeeld: “We kwamen in contact met een moeder en haar tienerdochter; goed gekleed, maar geen onderdak meer. Vroeger een keurige woning en drie keer per jaar op vakantie. Maar de vader van het gezin kwam na een uitzending door Defensie met PTSS thuis te zitten en verloor zijn werk. Al gauw was er geen geld meer voor de hypotheek, ontstonden er huwelijksproblemen en moest het huis worden verkocht. Nu zitten ze elk met 100.000 euro schuld, in een tijd van drie jaar. Het kan snel gaan...”

“Veel mensen schamen zich voor hun voor schulden,” weet Aalt, “ik hoor van mannen dat ze in hun auto slapen op de parkeerplaats van de sportclub. En daar zitten ook mensen tussen met een baan als docent. Ze redden het gewoon niet. Soms is dat maar tijdelijk, soms is meer nodig. Ze delen hun verhaal niet binnen hun eigen familie, durven er niet vooruit te komen.”

Samenwerking met schuldhulporganisaties

In Limburg zoekt het Leger des Heils nadrukkelijk naar samenwerking met andere organisaties. “We komen niet vissen in dezelfde vijver. Wij bieden een vindplaats en verwijzen graag door, we proberen goed aan te haken bij wat er lokaal al gebeurt. Daardoor groeit het vertrouwen in elkaar.” Hij besluit: “We kijken overigens niet alleen naar de financiën. We vragen ook hoe het met mensen gaat. Zo is er ook plek voor vragen over zingeving. We zijn niet verlegen om dat te benoemen. 85% van de wereldbevolking laat zich spiritueel inspireren. Geloof is voor veel mensen belangrijk. Wij proberen licht te brengen in een donkere wereld. Die meerwaarde wordt geaccepteerd en biedt ook ruimte voor samenwerking.”

Jaarverslag Geloven in de Buurt 2021 van het Leger des Heils

Naam | Leger des Heils

Bezoekadres | Spoordreef 10

Postadres | Postbus 3006

Postcode | 1300 EH

Plaats | Almere

Stichter | William Booth

Internationaal leider | Generaal Brian Peddle

Territoriaal commandant | Commisioner Hannelise Tvedt

Contact

036 539 81 11

gelovenindebuurt@legerdesheils.nl

www.legerdesheils.nl

Redactie

Marko Mellema, Menno de Boer,
Trientsje Aukema

Fotografie

Daniel Albers, Ritchie Riekerk,
Heleen Vink, Nienke van Denderen,
Milan Vermeulen, Folkert Koelewijn,
Marijn Fidders, Raymond Rutting,
Harma Huiting, Marleen Kuipers,
Arnold Reyneveld

Grafische vormgeving

Buro Dirigo, Haarlem

Druk

Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Oplage

1.000 exemplaren

Papier

100% gerecycled papier RecyStar Nature

**Doen wat
we geloven**